

BG

ЕВРОПЕЙСКА
СМЕТНА
ПАЛАТА

2022 г.

Кратък преглед на одита на ЕС

Представяне на годишните доклади
на Европейската сметна палата за 2022 г.

ЕВРОПЕЙСКА СМЕТНА ПАЛАТА
12, rue Alcide De Gasperi
1615 Luxembourg
LUXEMBOURG

Тел. +352 4398-1

За запитвания: eca.europa.eu/bg/Pages/ContactForm.aspx

Уебсайт: eca.europa.eu

Туитър: @EUAuditors

Допълнителна информация за Европейския съюз можете да намерите в интернет (<http://europa.eu>).

Люксембург: Служба за публикации на Европейския съюз, 2023 г.

Print	ISBN 978-92-849-0846-2	doi:10.2865/718492	QJ-09-23-357-BG-C
PDF	ISBN 978-92-849-0909-4	doi:10.2865/072460	QJ-09-23-357-BG-N
HTML	ISBN 978-92-849-0849-3	doi:10.2865/5081	QJ-09-23-357-BG-Q

Printed in Luxembourg

BG

2022 г.

Кратък преглед на одита на ЕС

Представяне на годишните доклади
на Европейската сметна палата за 2022 г.

Съдържание

Предговор от Председателя	4
Обобщени резултати	6
Основни констатации	6
Какво одитира Европейската сметна палата	8
Бюджетът на ЕС за 2022 г. в цифри	8
Откъде идват средствата?	8
За какво се изразходват средствата?	8
Какво одитира ЕСП?	10
Констатации на ЕСП	11
Декларация за достоверност на Европейската сметна палата относно бюджета на ЕС	11
Отчетите на ЕС дават вярна и точна представа за финансовото състояние	11
ЕСП изразява становище без резерви относно приходите	12
ЕСП изразява отрицателно становище относно разходите от бюджета на ЕС	12
ЕСП изразява становище с резерви относно разходите по МВУ за 2022 г.	15
Поглед отблизо към резултатите на ЕСП	16
Бюджетно и финансово управление	16
Рискове и предизвикателства	22
Постигане на резултати със средствата от бюджета на ЕС	27
Приходи	30
Единен пазар, иновации и цифрова сфера	33
Сближаване, устойчивост и ценности	36
Природни ресурси	41
Миграция и управление на границите Сигурност и отбрана	46
Съседните региони и светът	49
Европейска публична администрация	52
Механизъм за възстановяване и устойчивост	55
Европейски фондове за развитие	60
Обща информация	64
Европейската сметна палата и нейната дейност	64

Предговор от Председателя

Годишният доклад на Европейската сметна палата е нашият основен продукт. Работата по него изисква значителни и съгласувани усилия от страна на одиторите и службите със спомагателни функции. Тази година, както и през изминалите години, ЕСП заключи, че отчетите на ЕС дават точна и вярна представа за финансовото състояние на ЕС. Изразяваме становище без резерви относно надеждността на отчетите на Европейския съюз за 2022 г. Приходите за 2022 г. са законосъобразни и редовни и не са засегнати от съществено ниво на грешки.

Дългосрочният бюджетен пакет на ЕС включва многогодишната финансова рамка (МФР) за периода 2021—2027 г., както и инструмента NextGenerationEU (NGEU) — временен набор от мерки за възстановяване с допълнителни средства, генерирани чрез емитирането на облигации. Механизмът за възстановяване и устойчивост (МВУ) представлява около 90 % от разходите по инструмента NGEU. За втора поредна година ЕСП изразява две отделни становища относно законосъобразността и редовността на разходите за 2022 г. — за традиционния бюджет на ЕС и за МВУ.

Според изчислението на ЕСП за 2022 г. общият процент грешки при бюджетните разходи на ЕС се е увеличил на 4,2 % (2021 г. — 3,0 %). Затова ЕСП изразява отрицателно становище относно разходите. В основните разходни области, за които ЕСП изготвя специфична оценка, процентът грешки е съществен. Той е нараснал значително за областта „Сближаване, устойчивост и ценности“ и е в размер на 6,4 % (2021 г. — 3,6 %). Процентът грешки за областта „Природни ресурси“ е 2,2 % (2021 г. — 1,8 %).

През 2022 г., втората година от изпълнението на МВУ, нивото на плащанията е по-високо и вече става по-ясно как се разходват средствата. Въпреки че напредъкът е бил по-бавен от очакваното, 11 държави членки са получили 13 плащания на безвъзмездна финансова помощ на обща стойност 46,9 млрд. евро. Освен това е уравниено авансово финансиране в размер на 6,8 млрд. евро. По време на одита бяха проверени 244 от общо 274 ключови етапа и всички 37 цели, свързани с 13-те плащания, извършени през 2022 г.

ЕСП основа оценката си главно на условието за извършване на плащания, определено в Регламента за МВУ, което изисква да са изпълнени в задоволителна степен ключовите етапи и целите. Беше оценено също така спазването на най-важните условия за допустимост, определени в този регламент. ЕСП заключи, че 15 от общо разгледаните 281 ключови етапа и цели са засегнати от слабости, свързани с редовността. В някои случаи те не са изпълнени задоволително, а в други съответните мерки не са допустими. Освен това в оценката на ЕСП се вземат предвид въздействието на констатациите от качествен характер, като например случаите на недостатъчно добре разработени мерки и съответно ключови етапи и цели, и слабостите

в докладването на държавите членки и техните системи за контрол. Ето защо изразяваме становище с резерви относно разходите по МВУ за 2022 г. въз основа както на количествено измерими, така и на качествени критерии.

Това становище с резерви е резултат от нашия годишен одит на съответствието, който разглежда редовността на разходите по МВУ. Анализът на редовността на разходите продължава да бъде предизвикателство, тъй като за оценката на постиженията от качествено естество се изискват множество различни преценки, което води до различни възможни интерпретации. Освен това при одита ЕСП в много случаи установи междинни етапи и цели, които са определени неясно, поради което е трудно да се прецени дали са били постигнати.

Важно е да се отбележи, че одитът на съответствието във връзка с редовността на разходите по МВУ е само един аспект от цялостната одитна работа, която извършваме за оценка на този нов инструмент. ЕСП вече публикува редица одитни доклади, в които се посочват сериозни недостатъци и се изразява загриженост относно разработването и изпълнението на МВУ. Те ще бъдат допълнени с други одити, част от които се провеждат в момента, а други са планирани за в бъдеще, които са свързани с усвояването на средствата, системите за контрол, цифровия преход и екологичната трансформация. Едва след комбинирането на резултатите от всички тези одити ще може да се оцени цялостното изпълнение и резултати на МВУ.

Сега, когато вече започваме да излизаме от кризата, която на моменти изглеждаше непреодолима, можем с право да отбележим безпрецедентните действия на ЕС и създадените от него инструменти и инициативи във всички области на бюджета. Понастоящем държавите членки усвояват средства от няколко инструмента едновременно. Заедно с приключването на програмите от периода 2014—2020 г. те трябва да започнат и закъснатата задача по прилагането на МФР за 2021—2027 г. Повечето държави членки в момента изпълняват средствата по NGEU, като все още предстои изплащането на значителни суми.

Необходимостта да се изразходват определените средства създава натиск върху административните ресурси, поради което нараства и рискът от грешки. Освен това, ако изпълнението на фондовете със споделено управление не се ускори значително през 2024—2025 г., рискът от отмяна на бюджетни кредити по-късно през периода на МФР ще се увеличи експоненциално.

Констатациите на ЕСП за 2022 г. показват необходимост да останем бдителни и да извършваме ефективни проверки на всички равнища, за да следим разходването на средствата на ЕС и дали се постигат планираните резултати. Ние ще продължим да работим съвместно с другите институции на ЕС и държавите членки за подобряване на управлението и надзора върху разходването на средствата от ЕС. Както и досега, мисията на ЕСП е да помогне за засилването на доверието на гражданите чрез подобряване на отчетността и прозрачността във всички сфери на дейност на ЕС, за да може Съюзът да отговори ефективно на настоящите и бъдещите предизвикателства.

И накрая, бих искал да отбележа усърдната работа и експертните познания на служителите на ЕСП. Тяхната ангажираност и професионализъм са от ключово значение за изготвянето на Годишния доклад на ЕСП и за прогреса на нашата институция.

Tony Murphy
Председател

Обобщени резултати

Основни констатации

Резюме на Декларацията за достоверност за 2022 г.

Европейската сметна палата изразява становище без резерви относно надеждността на отчетите на Европейския съюз за 2022 г.

Изразяваме становище без резерви и относно законосъобразността и редовността на приходите за 2022 г.

ЕСП изразява две отделни становища относно законосъобразността и редовността на разходите за 2022 г.:

- отрицателно становище относно законосъобразността и редовността на разходите от бюджета на ЕС;
- становище с резерви относно законосъобразността и редовността на разходите по Механизма за възстановяване и устойчивост.

Повече информация относно основанието за изразяване на становище относно законосъобразността и редовността на разходите за 2022 г. е предоставена в частта „Декларация за достоверност на ЕСП“.

- ЕСП заключава, че отчетите на ЕС дават точна и вярна представа за финансовото състояние на ЕС.
- Приходите за 2022 г. са законосъобразни и редовни и не са засегнати от съществено ниво на грешки.
- Като цяло изчисленият процент грешки при разходите от бюджета на ЕС е съществен и е в размер на **4,2 %** (2021 г. — 3,0 %).
- В извършената от ЕСП оценка на риска като **високорискови** са определени онези разходи на ЕС, при които бенефициентите често трябва да следват сложни правила, когато подават заявки за разходите, извършени от тях. Делът на високорисковите разходи в одитираната от ЕСП популация се е повишил допълнително и е значителен — **66,0 %** (2021 г. — 63,2 %). Тази година ЕСП изчислява процента грешки на **6,0 %** (2021 г. — 4,7 %) за тази част на одитната популация. Тези грешки са съществени и широко разпространени и поради това ЕСП изразява **отрицателно становище относно разходите от бюджета на ЕС**.
- По отношение на **разходите по МВУ** през 2022 г. Комисията е извършила 13 плащания на безвъзмездна финансова помощ, свързани с общо 274 ключови етапа и с всички 37 цели. За 11 плащания одиторите изразиха констатации с количествен характер. Шест от тези плащания са засегнати съществено от грешки и ЕСП изразява становище с резерви относно разходите по МВУ.

- **Изчисленият от Комисията процент грешки** (риск при плащане), публикуван в Годишния доклад за управлението и изпълнението за 2022 г. (ГДУИ), е 1,9 %, което е значително под диапазона на ЕСП. Ограниченията на последващите проверки от страна на Комисията и на държавите членки по функции 1, 2 и 6 от МФР влияят върху изчисления риск при плащане, оповестен в ГДУИ, и като резултат — върху оценката на риска на Комисията.
- През 2022 г. ЕСП докладва на Европейската служба за борба с измамите (**ОЛАФ**) 14 случая (2021 г. — 15 случая) на предполагаема измама, които бяха установени по време на одита на разходите за 2021 г., като ОЛАФ вече разследва два от тях. Шест от тези случаи са докладвани и на Европейската прокуратура (**ЕПРО**), като по три от тях е започнато разследване. По време на одита на разходите за 2022 г. одиторите установиха 14 случая на съмнения за измама.
- **Неразплатените поети задължения** от бюджета на ЕС и финансирането с безвъзмездна помощ по линия на NGEU, които, ако не бъдат отменени, представляват бъдещи дългове, са достигнали рекордното ниво от 453 млрд. евро в края на 2022 г. Това се дължи главно на новите поети задължения по NGEU, наред с новите поети задължения по фондовете със споделено управление за периода 2021—2027 г.
- **Дългът на ЕС** е нараснал значително до 344,3 млрд. евро в края на 2022 г. (2021 г. — 236,7 млрд. евро), главно поради новите заеми за NGEU, Европейския инструмент за временна подкрепа за смекчаване на рисковете от безработица при извънредни обстоятелства (SURE) и Макрофинансовата помощ (МФП). От тези заеми само инструментът NGEU носи лихвен риск за бюджета на ЕС. През 2022 г. нетният размер на лихвите, платени по получените заеми по линия на NGEU, възлиза на 0,5 млрд. евро.
- **Експозицията на бюджета на ЕС** във връзка със задълженията по заеми, отпуснати чрез няколко инструмента за финансиране, и с условните задължения, се е увеличила от 205 млрд. евро през 2021 г. на 248 млрд. евро през 2022 г. Това се дължи главно на допълнителните заеми по линия на NGEU и SURE, предоставени на държавите членки, и на заемите по МФП, предоставени на Украйна. Освен това в края на 2022 г. вече са били разпределени допълнителни 126 млрд. евро заеми, които още не са били изплатени. Следователно експозицията на бюджета на ЕС ще продължи да нараства.
- **Експозицията на бюджета на ЕС към Украйна** се е увеличила над два пъти през 2022 г. в сравнение с 2021 г. (от 7 млрд. евро на 16 млрд. евро). Одобряването на допълнително подпомагане от 18 млрд. евро по МФП+ в края на 2022 г. ще увеличи значително тази експозиция за бюджета в бъдеще.

*Пълният текст на годишните доклади на ЕСП за 2022 г. относно бюджета на ЕС и относно дейностите, финансирани от Деветия, Десетия и Единадесетия Европейски фонд за развитие (ЕФР) може да бъде намерен на нашия **уебсайт** (eca.europa.eu).*

Какво одитира Европейската сметна палата

Бюджетът на ЕС за 2022 г. в цифри

Европейският парламент и Съветът приемат годишен бюджет на ЕС в рамките на по-дългосрочен бюджет, договорен за период от няколко години (известен като *многогодишна финансова рамка* или МФР). През 2022 г. разходите от бюджета на ЕС са на обща стойност 196,0 млрд. евро, което съответства на 2,5 % от разходите за сектор „Държавно управление“ на държавите членки и на 1,3 % от техния брутен национален доход.

През май 2020 г. Съветът на Европейския съюз прие NGEU — временен инструмент, създаден в отговор на социално-икономическите последици от пандемията от COVID-19, който се финансира чрез емитиране на облигации. МВУ представлява около 90 % от разходите по инструмента NGEU. През 2022 г. отпуснатите по МВУ средства, подлежащи на връщане (безвъзмездна финансова помощ) възлиза на 47,2 млрд. евро.

Заедно с разходите по МВУ, плащанията от ЕС през 2022 г. възлизат общо на 243,3 млрд. евро.

Откъде идват средствата?

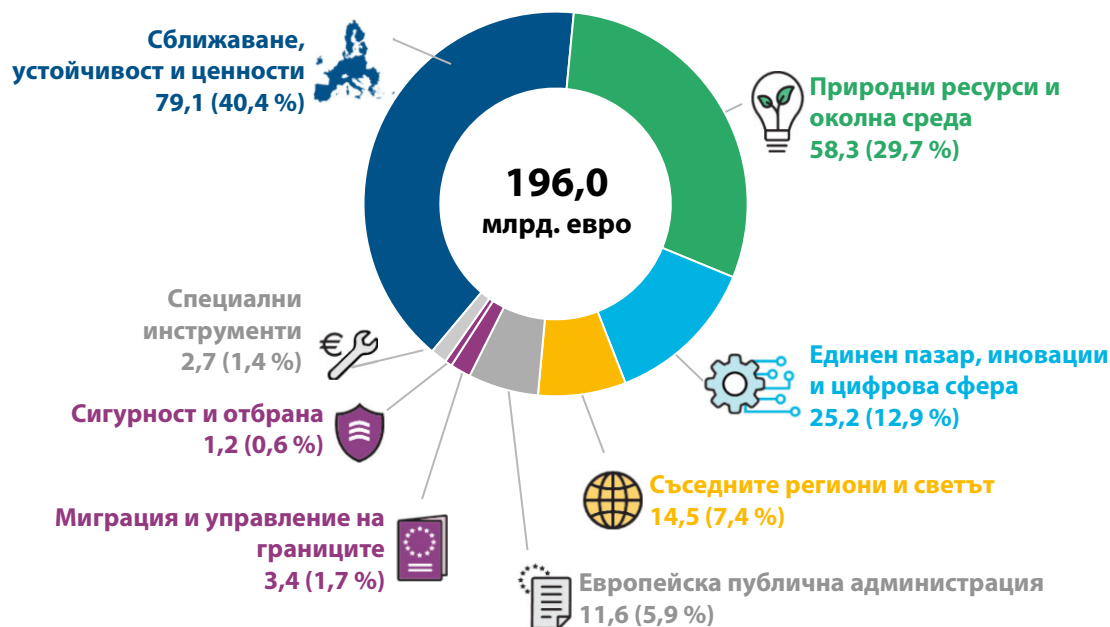
Общият размер на приходите за 2022 г. е 245,3 млрд. евро. Най-големият дял от бюджета на ЕС се финансира от вноски от държавите членки, които са пропорционални на техния брутен национален доход (103,9 млрд. евро). Други източници са митата (25,9 млрд. евро), приходите въз основа на данъка върху добавената стойност, събран от държавите членки (19,7 млрд. евро), вноските въз основа на нерещиклирани отпадъци от пластмасови опаковки, (6,3 млрд. евро), и други приходи (6,4 млрд. евро). Допълнителните приходи през 2022 г. възлизат на 83,1 млрд. евро, в т.ч. 62,2 млрд. евро външни целеви приходи за бюджетни гаранции, операции по получаване и отпускане на заеми (NGEU) и вноски и възстановени суми в размер на 20,9 млрд. евро, свързани със споразумения и програми на ЕС.

За какво се изразходват средствата?

Бюджетът на ЕС се изразходва в множество различни области, както се вижда от [фигура 1](#).

Фигура 1 — Разходи от бюджета на ЕС за 2022 г. по функции от МФР

(в млрд. евро)

Функция 1 от МФР (Глава 5)

Функция 2 от МФР (Глава 6)

Функция 3 от МФР (Глава 7)

Функция 4 от МФР (Глава 8)

Функция 5 от МФР (Глава 8)

Функция 6 от МФР (Глава 9)

Функция 7 от МФР (Глава 10)

Специални инструменти

„Единен пазар, иновации и цифрова сфера“

„Сближаване, устойчивост и ценности“

„Природни ресурси и околна среда“

„Миграция и управление на границите“

„Сигурност и отбрана“

„Съседните региони и светът“

„Европейска публична администрация“

(извън МФР)

Източник: ЕСП.

Около три четвърти от бюджета се разходват съгласно принципа на така нареченото „споделено управление“. При този метод на изпълнение на бюджета държавите членки разпределят средствата, подбират проектите и управляват разходите на ЕС, но Комисията носи цялостната отговорност. На този принцип се управляват например функциите от МФР „Природни ресурси и околна среда“ и „Сближаване, устойчивост и ценности“.

Разходите по МВУ финансират инвестиции и реформи в областите на политика от значение за целия ЕС, които са структурирани в шест стълба (вж. [фигура 2](#)).

Фигура 2 — Шест стълба на финансиране по МВУ

Източник: ЕСП.

Държавите членки включват предварително тези инвестиции и реформи в своите планове за възстановяване и устойчивост, а Комисията им отпуска средства при постигането на съответните ключови етапи и цели.

Какво одитира ЕСП?

Всяка година ЕСП извършва одит на приходите и разходите на ЕС и проверява надеждността на годишните отчети и съответствието на свързаните с отчетите приходни и разходни операции с правилата и разпоредбите на ниво ЕС и на ниво държави членки. ЕСП разглежда разходите на етапа, в който крайните получатели на средства от ЕС са предприели действия или са извършили разходи, или, в случая на разходите по МВУ, когато държавите членки поискат плащане при постигането на предварително определените ключови етапи или цели, и когато Комисията приеме това искане. На практика това означава, че одитната популация на ЕСП от операции обхваща междинни и окончателни плащания. ЕСП не разглежда авансовите плащания, извършени през 2022 г., освен в случаите, когато те са били уравниени през същата година.

През 2022 г. нашата одитна популация за тестване на приходите възлиза на 245,3 млрд. евро. Популацията за тестване на разходите възлиза общо на 220,5 млрд. евро. Бяха формирани отделни одитни популации за разходите от бюджета на ЕС (166,8 млрд. евро) и от МВУ (53,7 млрд. евро), за да може ЕСП да обоснове съответните си становища.

Констатации на ЕСП

Декларация за достоверност на Европейската сметна палата относно бюджета на ЕС

В съответствие с член 287 от Договора за функционирането на Европейския съюз (ДФЕС) ЕСП предоставя на Европейския парламент и на Съвета на Европейския съюз Декларация за достоверност относно надеждността на консолидираните отчети на ЕС, както и относно законосъобразността и редовността на операциите. Декларацията за достоверност е централният елемент от нашия Годишен доклад.

Механизмът за възстановяване и устойчивост е временен инструмент, разработен и финансиран по коренно различен начин от разходите от бюджета на ЕС. За разлика от бенефициентите на финансиране от бюджета на ЕС, които получават средства след предприемането на определени действия или за възстановяване на вече извършени разходи, по МВУ държавите членки получават плащания за успешното завършване на предварително определени ключови етапи или постигането на цели. Ето защо ЕСП провери дали предварително определените ключови етапи или цели са били изпълнени в задоволителна степен и дали хоризонталните условия за допустимост са били спазени. Ето защо ЕСП изразява две отделни становища относно законосъобразността и редовността на разходите — едно за традиционния бюджет на ЕС и едно за МВУ.

Отчетите на ЕС дават вярна и точна представа за финансовото състояние

Отчетите на ЕС за 2022 г. дават вярна представа, във всички съществени аспекти, за финансовите резултати на ЕС и неговите активи и пасиви в края на годината, в съответствие с международните счетоводни стандарти за публичния сектор.

Ето защо Европейската сметна палата изразява становище без резерви относно надеждността на отчетите и това е така всяка година от 2007 г. насам.

Счетоводният баланс на ЕС включва задължение за пенсионни плащания и други надбавки за служителите в размер на 80,6 млрд. евро в края на 2022 г. (2021 г. — 122,5 млрд. евро). По-ниското задължение за пенсионни задължения през 2022 г. се дължи най-вече на увеличения номинален дисконтов процент, който се влияе от увеличението на лихвените проценти в световен мащаб.

От 1 февруари 2020 г. Обединеното кралство вече не е държава — членка на ЕС. Към датата на счетоводния баланс отчетите на ЕС показват нетни вземания, дължими от Обединеното кралство, в размер на 23,9 млрд. евро (2021 г. — 41,8 млрд. евро), въз основа на реципрочни задължения, определени в споразумението за оттегляне от ЕС.

Отражението на руската инвазия върху заемите и безвъзмездната помощ във връзка с Украйна в отчетите на ЕС е оценено и надлежно отчетено и оповестено в съответствие с изискването на счетоводните правила.

ЕСП изразява становище без резерви относно приходите

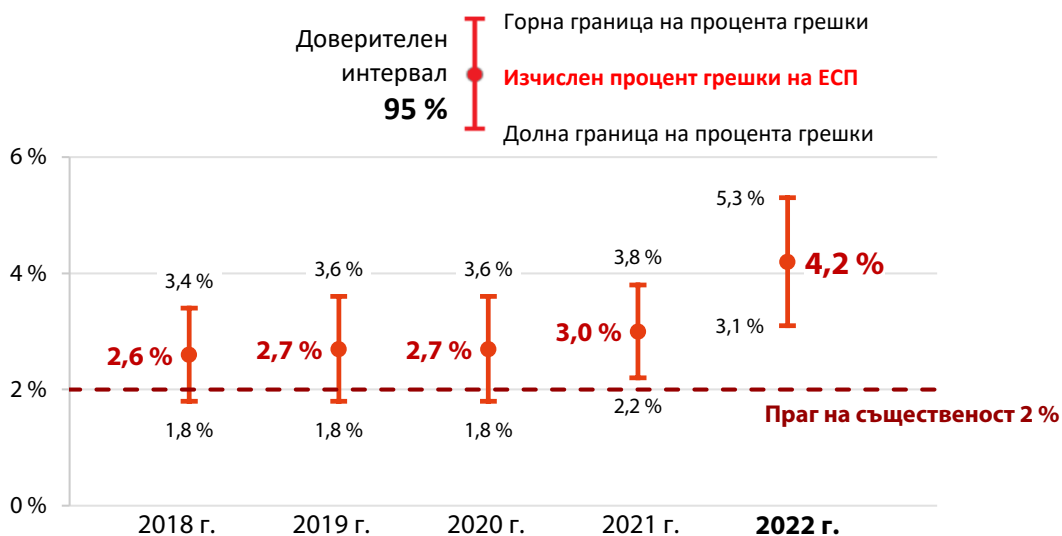
Европейската сметна палата заключава, че приходите не са засегнати съществено от грешки. Проверените системи за управление на приходите като цяло са ефективни.

ЕСП изразява отрицателно становище относно разходите от бюджета на ЕС

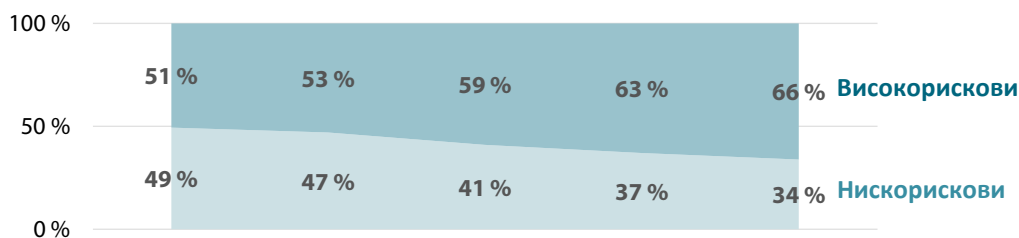
ЕСП определя понятието „грешка“ като размерът на средствата, които не е трябвало да бъдат изплатени от бюджета на ЕС. Грешка възниква, когато средствата не са използвани в съответствие с приложимото законодателство на ЕС и поради това разходването им не отговаря на целите на това законодателство, прието от Съвета и Европейския парламент, или на конкретни национални правила в държавите членки.

При разходите от бюджета на ЕС ЕСП изчислява, че процентът грешки е между 3,1 % и 5,3 %. Средната стойност на този диапазон, известна по-рано като „вероятен процент грешки“, се е увеличила тази година в сравнение с предходната — от 3,0 % на 4,2 %, вж. [фигура 3](#).

Фигура 3 — Изчислен процент грешки и одитна популация (2018—2022 г.)

Одитна популация с разбивка по риск

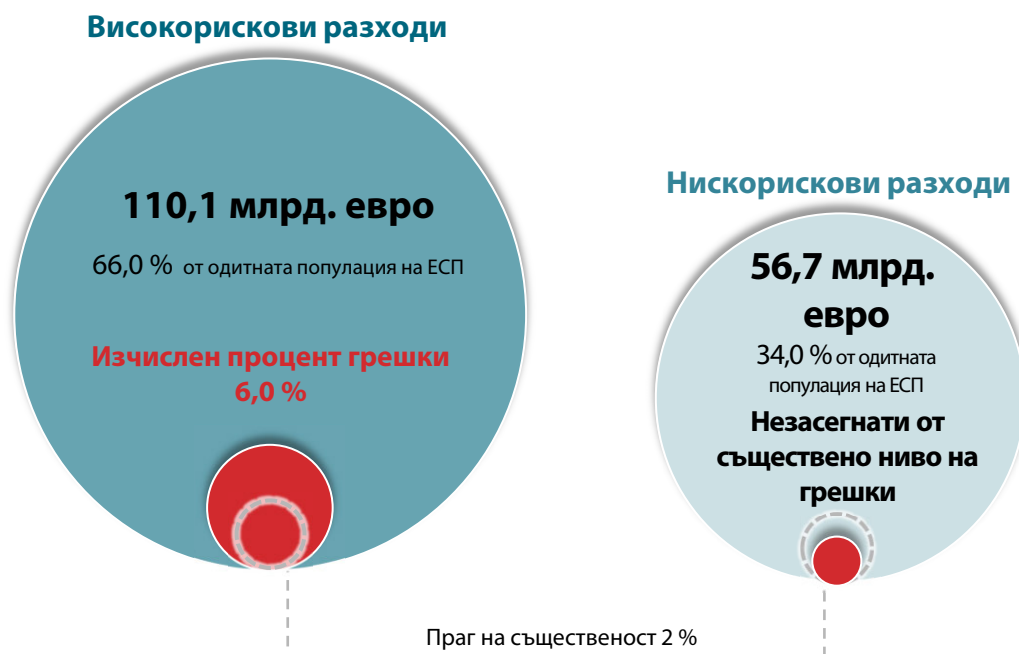

Източник: ЕСП.

Над половината от одитната популация на ЕСП отново е съществено засегната от грешки

През 2022 г. високорисковите разходи представляват 66,0 % от одитната популация на ЕСП — увеличение от 63,2 % през предходната година. ЕСП отново установи, че нискорисковите разходи не са съществено засегнати от грешки, но при високорисковите разходи все още се наблюдава съществено ниво на грешки, като начинът на разплащане оказва влияние върху риска от грешки. ЕСП изчислява процента грешки при високорисковите разходи на 6,0 % (2021 г. — 4,7 %) (вж. *фигура 4*).

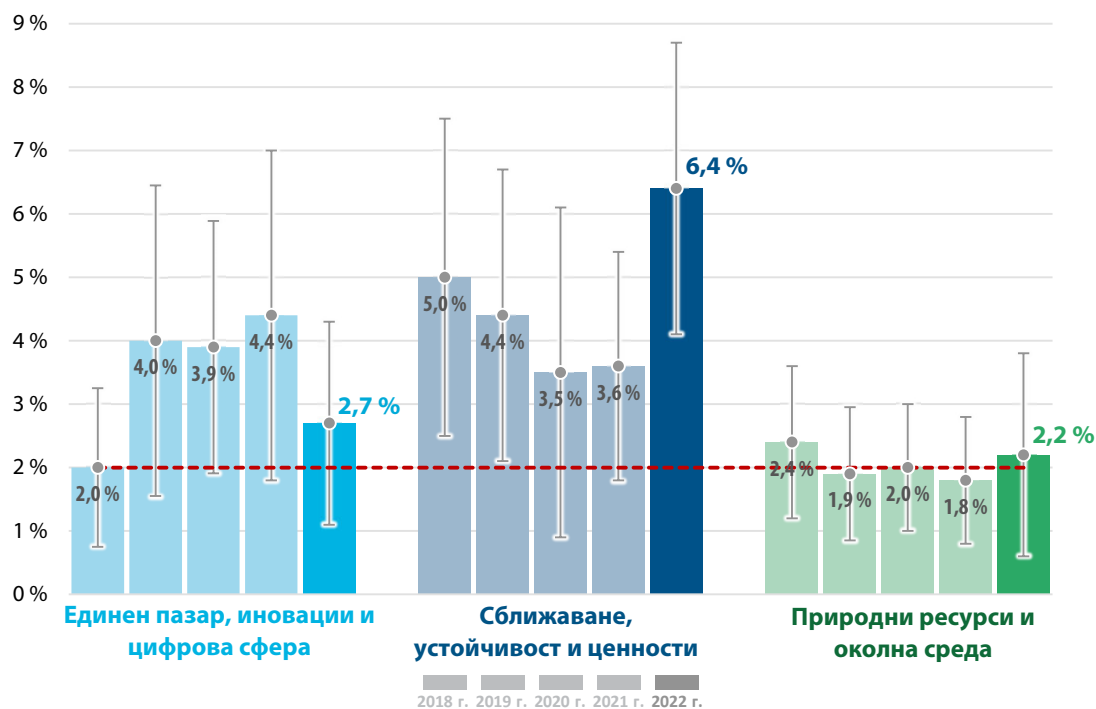
Фигура 4 — Разбивка на одитната популация за 2022 г. по високорискови и нискорискови разходи

Източник: ЕСП.

Нивото на грешки се дължи главно на функцията „Сближаване, устойчивост и ценности“, следвана от функции „Природни ресурси и околна среда“, „Единен пазар, иновации и цифрова сфера“ и „Съседните региони и светът“ (вж. *фигура 5*).

Фигура 5 — Изчислен процент грешки за функции 1, 2 и 3 от МФР (2018—2022 г.)

Източник: ЕСП.

Грешките, свързани с допустимостта, все още заемат най-голям дял в изчисления процент грешки при високорисковите разходи. Увеличаването на изчисления процент грешки за функцията „Сближаване, устойчивост и ценности“ не показва някаква географска закономерност. Налице е обаче увеличение при конкретни грешки, като недопустими разходи и неспазване на правилата за възлагане на обществени поръчки.

Сравнение на изчисления процент грешки на ЕСП с този на Комисията

В ГДУИ, който се изготвя под отговорността на колегиума на членовете на Комисията, се обобщава най-важната информация от годишните отчети за дейността (ГОД) във връзка с вътрешния контрол и финансовото управление. В него се посочва рискът при плащане — изчислението на Комисията за размера на сумите, които са изплатени, но не са в съответствие с приложимите правила. Оценката на Комисията за риска при плащане за 2022 г. е 1,9 %, което е под изчисления от ЕСП процент грешки — 4,2 % (2021 г. — 3,0 %) и под диапазона на ЕСП, който е между 3,1 % и 5,3 %.

Както и при изчисления от ЕСП процент грешки, в изчисленията на Комисията не се включват разходите по МВУ, за които тя оповестява резултатите от контрола отделно, въз основа на качествена оценка. Освен това в годишния отчет за дейността на всяка дирекция на Комисията се включва декларация, в която генералните директори изразяват увереност, че отчетът представя вярно финансовата информация, както и че операциите от тяхната компетентност са законосъобразни и редовни. За тази цел всички генерални дирекции представят свои изчисления на риска при плащане за разходите си, с изключение на разходите по МВУ, за които Комисията оценява резултатите от контрола въз основа на комбинация от нейните собствени и националните резултати от одитите и контролите на държавите членки.

За всяка функция от МФР, за която ЕСП изготвя специфична оценка, изчислението на Комисията за риска при плащане за 2022 г. беше съпоставено с изчисления от ЕСП процент грешки. Сравнението показва, че стойностите на Комисията са по-ниски от изчислените от ЕСП стойности за три области на политика. Одиторите констатираха, че за областта „Единен пазар, иновации и цифрова сфера“ изчислението на Комисията в размер на 1,5 % за риска при плащане е в долната половина на диапазона на ЕСП за изчисления процент грешки; за областта „Сближаване, устойчивост и ценности“ изчислението на Комисията е 2,6 % и е значително под диапазона на ЕСП за изчисления процент грешки; и за областта „Природни ресурси и околна среда“ изчислената от Комисията стойност на риска при плащане (1,7 %) е в долната половина на диапазона на ЕСП, под изчисления от нас процент грешки.

В Годишния доклад за управлението и изпълнението Комисията представя своята обща оценка на риска за годишните разходи за 2022 г. с цел да открие областите с висок риск и да насочи действията си по-конкретно към тях. Комисията оценява риска като нисък при 63 % от разходите, средновисок при 12 % от разходите и висок при 25 % от тях. Одитът на ЕСП обаче установи ограничения в последващите проверки на Комисията, които, взети заедно, засягат надеждността на нейната оценка на риска.

ЕСП изразява становище с резерви относно разходите по МВУ за 2022 г.

Като цяло одитните доказателства, събрани при нашата проверка, показват, че 11 от общо 13 плащания по МВУ (и съответното уравниване на авансовото финансиране) са обект на констатации с количествен характер. Шест от тези плащания са засегнати съществено от грешки. Одиторите установиха и случаи на недостатъчно добре разработени ключови етапи или цели и проблеми с надеждността на информацията, която държавите членки включват в своите декларации за управлението.

*Желаете ли да научите повече? Подробна информация за най-важните констатации може да намерите в глава 1 и глава 11 на **Годишния доклад на ЕСП за 2022 г.** Пълният текст на Годишния доклад на ЕСП може да бъде намерен на нейния **уебсайт** (eca.europa.eu).*

Поглед отблизо към резултатите на ЕСП

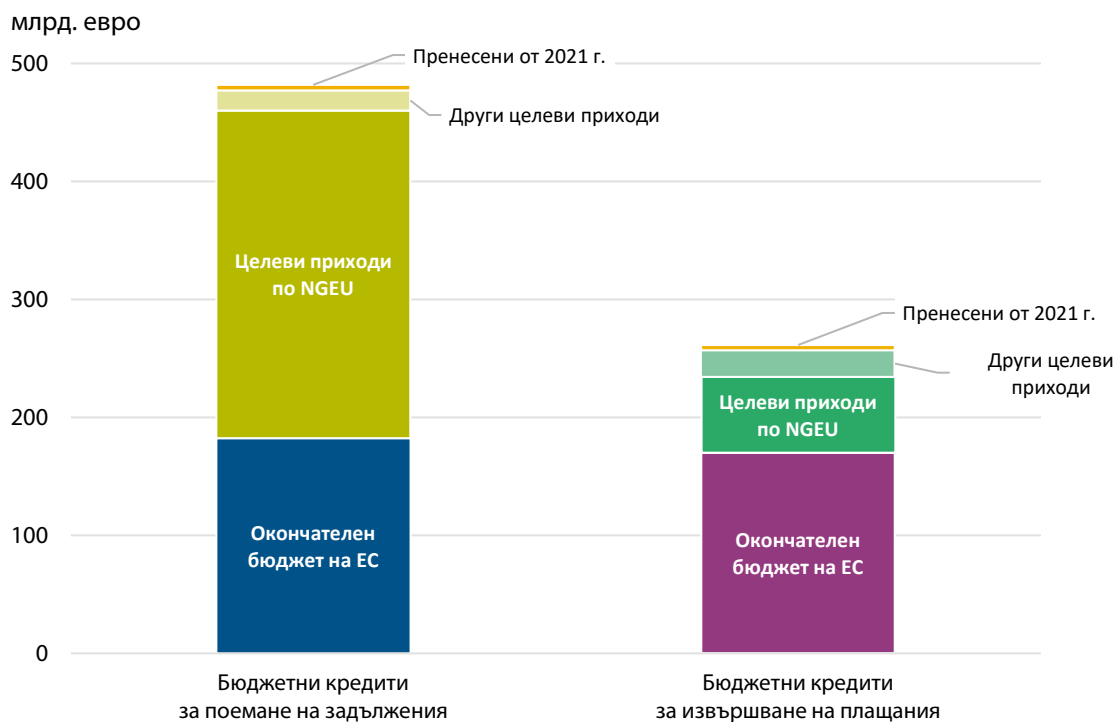

Бюджетно и финансово управление

Степента на усвояване на бюджета на ЕС е висока при поетите задължения и плащанията

2022 г. е втората година от МФР за периода 2021—2027 г. На [фигура 6](#) е показан общият размер на наличните средства от бюджета на ЕС, в т.ч. безвъзмездната финансова помощ по NGEU.

Фигура 6 — Общ размер на наличните средства от бюджета на ЕС за 2022 г., включително безвъзмездна финансова помощ по NGEU

Източник: ЕСП, въз основа на консолидираните годишни отчети на ЕС за 2022 г.

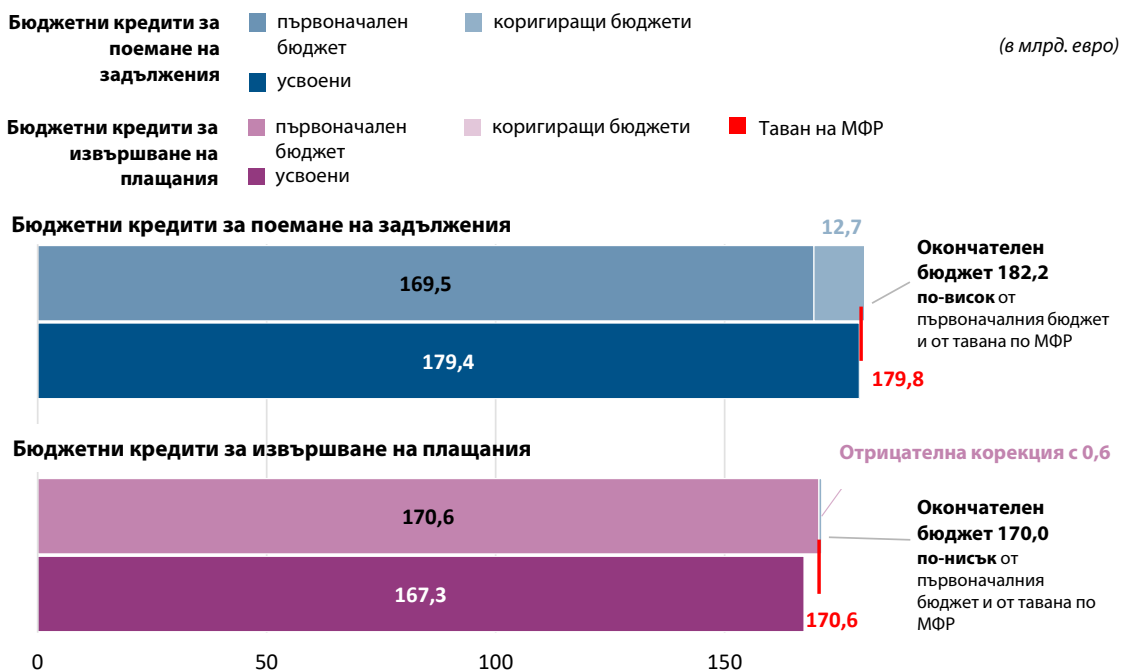
През 2022 г. повечето от бюджетните кредити за поемане на задължения са били усвоени

В първоначалния бюджет, одобрен от *бюджетния орган*, размерът на бюджетните кредити за поемане на задължения е 169,5 млрд. евро. През 2022 г. бюджетът е изменен пет пъти, като е увеличен до 182,2 млрд. евро, което надхвърля тавана на МФР от 179,8 млрд. евро. Това е станало възможно чрез използването на *специални инструменти*, като например Инструмента за гъвкавост, Резерва за приспособяване във връзка с последиците от Брексит, Европейския фонд за приспособяване към глобализацията за съкратени работници и Резерва за солидарност и спешна помощ. В окончателния бюджет през 2022 г. са поети задължения за общо 179,4 млрд. евро, или над 98 % от наличните средства.

Окончателните бюджетни кредити за плащания са усвоени почти изцяло

Първоначалният размер на бюджетните кредити за плащания е 170,6 млрд. евро, като впоследствие той е намален на 170,0 млрд. евро. Възникнали са допълнителни нужди от плащания, свързани с войната на Русия срещу Украйна, както и с високата инфлация и растящите цени на енергията. Усвоени са 167,3 млрд. евро от наличните 170,0 млрд. евро за бюджетни кредити за плащания в бюджета на ЕС. Вж. [фигура 7](#).

Фигура 7 — Изпълнение на бюджета през 2022 г.

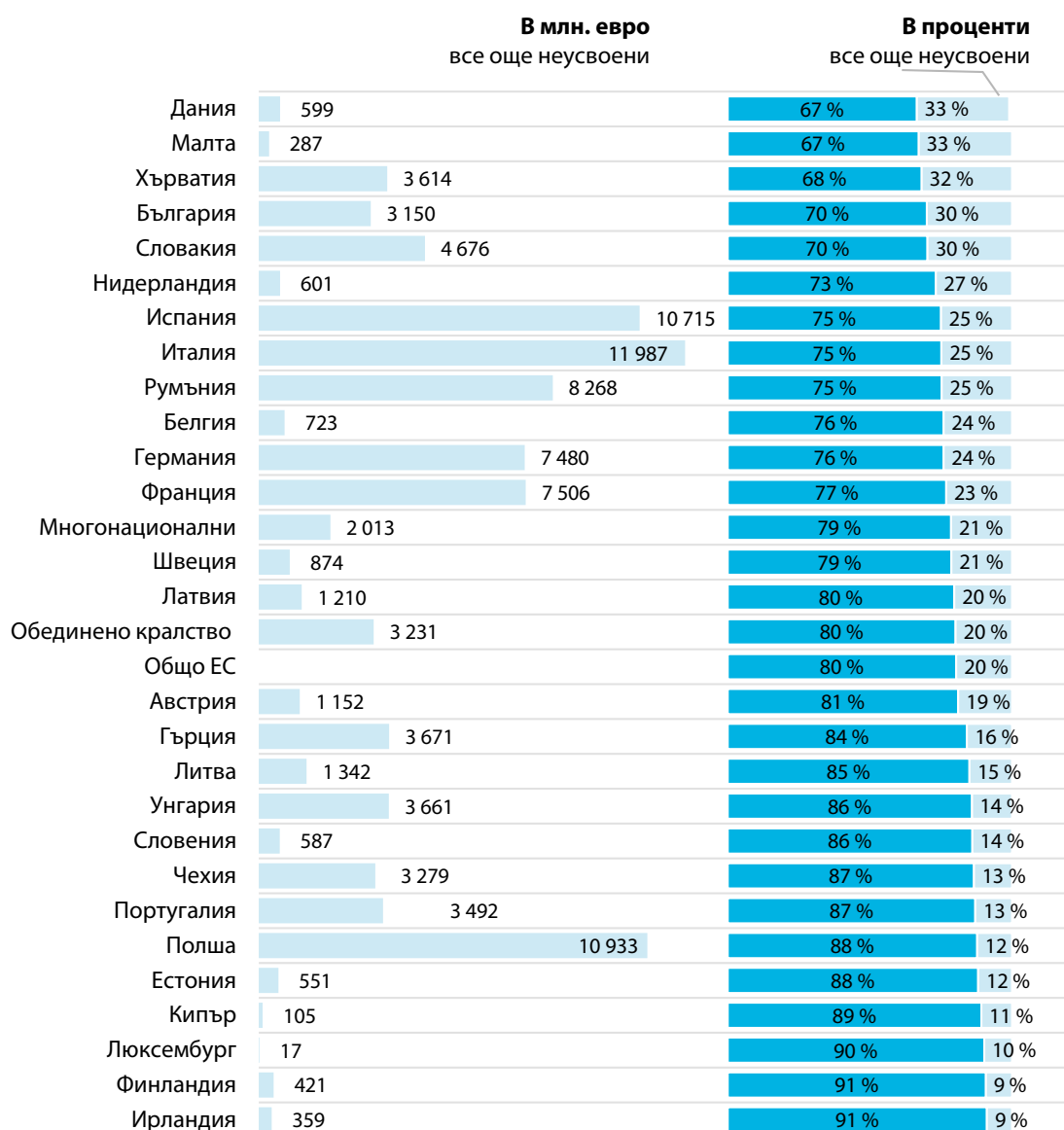
Източник: ЕСП, въз основа на консолидираните годишни отчети на ЕС за 2022 г.

Като се вземат предвид допълнителните плащания от целеви приходи в размер на 71,8 млрд евро, както и 4,2 млрд. евро пренесени бюджетни кредити от 2021 г., общият размер на извършените през 2022 г. плащания възлиза на 243,3 млрд. евро. Това означава, че са използвани 93 % от всички бюджетни кредити за плащания в размер на 261,3 млрд. евро.

Усвояването на средствата от ЕСИ фондовете за периода 2014—2020 г. е продължило и през 2022 г., макар и по-бавно от 2021 и 2020 г.

Плащанията от европейските структурни и инвестиционни фондове (ЕСИ фондове), с изключение на ресурсите по NGEU, възлизат на 64,9 млрд. евро, което е по-ниско от 2021 г. (75,1 млрд. евро) и 2020 г. (72,0 млрд. евро). В края на 2022 г. всички плащания по оперативните програми на ЕСИ фондовете за периода 2014—2020 г. възлизат на 396,1 млрд. евро от общо разпределените 492,6 млрд. евро (80,4 %). Съществуват значителни различия в усвояването от страна на държавите членки на средствата по европейските структурни и инвестиционни фондове (вж. [фигура 8](#)).

Фигура 8 — Нива на усвояване на средства по ЕСИ фондовете за периода 2014—2020 г. (без финансирането от NGEU)

Бележка: „Все още неусвоени“ са плащанията, които държавите членки все още могат да поискат от Комисията. Те невинаги са точно отражение на напредъка при изпълнението на проектите в държавите членки. Разликите се дължат на закръгляване.

Източник: ЕСП, въз основа на информация от Комисията.

Комисията е поела ангажименти за повече средства от фондовете със споделено управление за периода 2021—2027 г. по Регламента за общоприложимите разпоредби, но късното одобряване на програмите на държавите членки е довело до ниско ниво на плащанията

В началото на новата МФР се наблюдава преход от ЕСИ фондовете за периода 2014—2020 г. към фондовете със споделено управление за периода 2021—2027 г. По отношение на тези фондове със споделено управление, държавите членки са поели задължения за 65,4 млрд. евро през 2022 г., или 90 % от наличните бюджетни кредити за задължения (през 2021 г. те са поели задължения само за 2 % от наличните 50,1 млрд. евро).

Различни инструменти за финансиране на ЕС са използвани за реагиране при извънредни ситуации

През 2022 г. са използвани различни финансови инструменти на ЕС за спешни действия в отговор на неочаквани събития. Въведени са нови мерки за гъвкавост, които имат за цел да помогнат на отговорните органи в държавите членки да се справят с пандемията от COVID-19, военната агресия на Русия срещу Украйна и енергийната криза. Вж. [фигура 9](#).

Фигура 9 — Основни мерки на ЕС за реагиране при кризи в периода 2020—2023 г.

Източник: ЕСП, въз основа на законодателството на ЕС.

Изпълнението на NGEU се е ускорило през 2022 г., но напредъкът е по-бавен от очакваното

Поемането на задължения по NGEU се е ускорило през 2022 г. и е нараснало до 306,0 млрд. евро в края на годината (2021 г. — 143,5 млрд. евро). Държавите членки ще трябва да поемат задължения за оставащите 115,1 млрд. евро през 2023 г., тъй като след края на годината това няма да бъде възможно. През 2022 г. държавите членки са получили 47,1 млрд. евро под формата на плащания на безвъзмездна финансова помощ по МВУ (2021 — 46,4 млрд. евро). Въпреки че това надвишава нивото през 2021 г., то е под очакваната от Комисията стойност от 63,0 млрд. евро. Плащанията през 2022 г. обаче почти изцяло са свързани с изпълнението на ключовите етапи и целите, докато през 2021 г. те са свързани с авансово финансиране. Вж. [фигура 10](#).

Фигура 10 — Усвояване на средства от NGEU по линия на МВУ

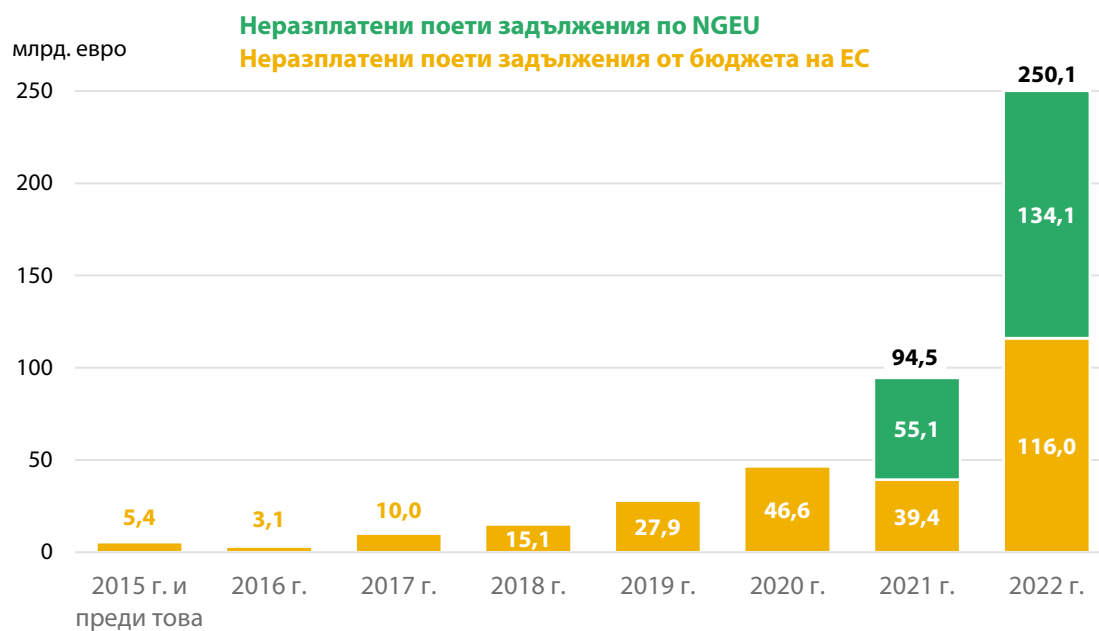
Източник: ЕСП, по данни от консолидираните годишни отчети на ЕС за 2022 г. и отчетите за изпълнението на бюджета от счетоводната система на Комисията.

Неразплатените поети задължения от бюджета на ЕС и безвъзмездната помощ по NGEU са достигнали рекордния размер от 453 млрд. евро

Неразплатените поети задължения от бюджета на ЕС и финансирането с безвъзмездна помощ по линия на NGEU, които представляват бъдещи дългове, ако не бъдат отменени, са достигнали рекордно равнище от над 453 млрд. евро в края на 2022 г. Това се дължи основно на по-активното поемане на задължения за средствата през втората година от изпълнението на NGEU, както и на началото на изпълнението на фондовете със споделено управление за периода 2021—2027 г. Според Комисията, след допълнително увеличение до около 460 млрд. евро през 2023 г., неразплатените поети задължения следва да намалеят през периода 2024—2026 г., особено като се има предвид, че няма да се поемат нови задължения по линия на NGEU след 2023 г. Вж.

фигура 11.

Фигура 11 — Неразплатени поети задължения по година на възникване и вид финансиране (от бюджета на ЕС и от NGEU)

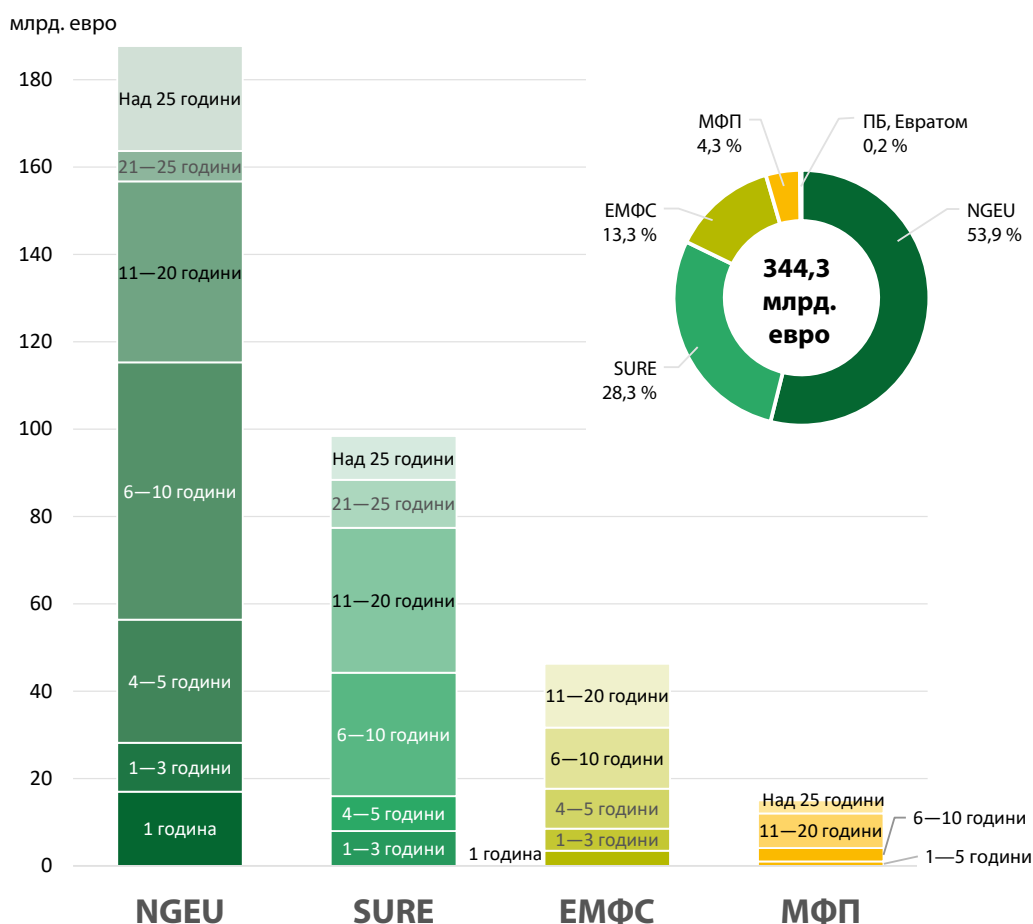
Източник: ЕСП, по данни от консолидираните годишни отчети на ЕС за 2022 г. и отчетите за изпълнението на бюджета от счетоводната система на Комисията.

Рискове и предизвикателства

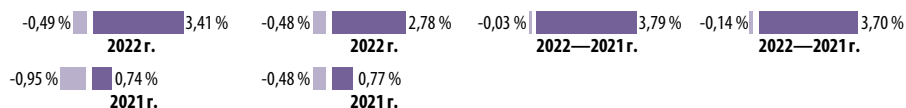
Разходите по заеми, свързани с дълга на ЕС, са се увеличили значително

Дългът на ЕС — основно пазарни заеми за финансиране на NGEU, SURE, МФП, ЕМФС, ППБ и Евратом — са се увеличили през 2022 г. до 344,3 млрд. евро в края на годината (2021 г. — 236,7 млрд. евро), главно поради новите заеми за NGEU, SURE и МФП. На [фигура 12](#) са представени матуритетът и ефективният лихвен процент на заемите.

Фигура 12 — Матуритет и ефективни лихвени проценти на заемите, покрити от бюджета на ЕС

Ефективен лихвен процент (изразен като диапазон)

NGEU: NextGenerationEU

SURE: Европейски инструмент за временна подкрепа за смекчаване на рисковете от безработица при извънредни ситуации

ЕМФС: Европейски механизъм за финансово стабилизиране

МФП: Макрофинансова помощ

ПБ: Механизъм за подкрепа на платежния баланс

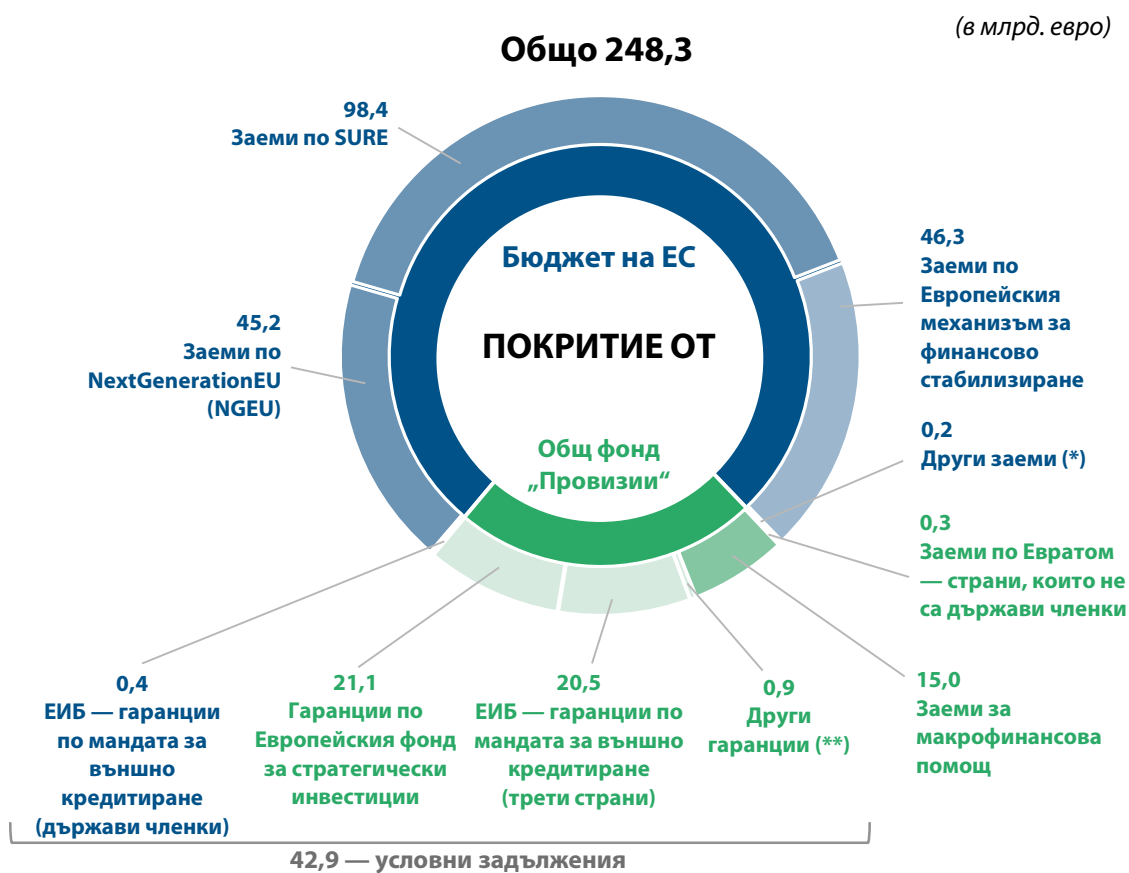
Източник: ЕСП, въз основа на консолидираните годишни отчети на ЕС за 2022 г.

От тези заеми само инструментът NGEU носи лихвен риск за бюджета на ЕС. През 2022 г., поради нарастващите пазарни лихвени проценти, разходите за ново финансиране по линия на NGEU са се увеличили от 0,14 % през втората половина на 2021 г. на 2,60 % през втората половина на 2022 г. През 2022 г. нетният размер на лихвите, платени по получените заеми по линия на NGEU, възлиза на 0,5 млрд. евро.

Общата експозиция на бюджета на ЕС е по-висока, отколкото през 2021 г.

Общата експозиция на бюджета на ЕС възлиза общо на 248,3 млрд. евро в края на 2022 г., което представлява увеличение спрямо 204,9 млрд. евро през 2021 г. Това увеличение е свързано главно със средствата, заети с цел отпускане на допълнителните заеми по линия на MВU и SURE в размер съответно на 27,2 млрд. евро и 8,7 млрд. евро (2021 г. — съответно 18,0 млрд. евро и 89,7 млрд. евро), които се предоставят на държавите членки, и заемите за МФП за Украйна в размер на 7,2 млрд. евро. На *фигура 13* е представена разбивка на експозицията по видове източници и покритие на риска.

Фигура 13 — Обща експозиция на бюджета на ЕС в края на 2022 г., разбивка по източници и покритие на риска

(*) Заеми за подкрепа на платежния баланс — 0,2 млрд. евро, заеми от Евратом — държави членки — 0,03 млрд. евро.

(**) Гаранция от Европейския фонд за устойчиво развитие (ЕФУР) — 0,4 млрд. евро, гаранция от InvestEU — 0,3 млрд. евро и гаранция от ЕФУР+ — 0,2 млрд. евро.

Бележка: Разликите се дължат на закръгляване.

Източник: ЕСП, въз основа на консолидираните годишни отчети на ЕС за 2022 г.

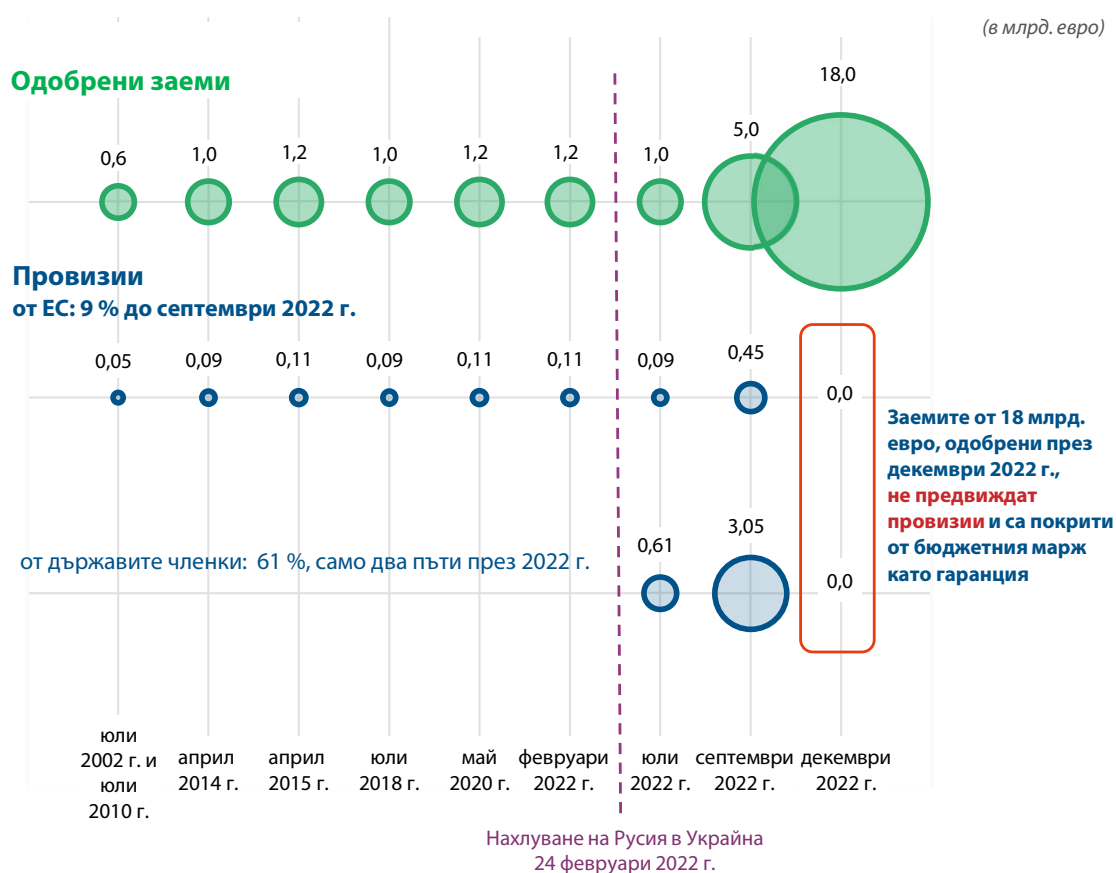
Рискът, на който е изложен бюджетът на ЕС, се смекчава частично от гаранциите, получени от държавите членки, и от общия фонд „Провизии“. Размерът на средствата, управлявани от общия фонд „Провизии“ (ОФП), се е увеличил от 12,3 млрд. евро през 2021 г. на 14,4 млрд. евро през 2022 г.

Военната агресия на Русия срещу Украйна увеличава финансовите рискове за бюджетите на ЕС в бъдеще

Експозицията на бюджета на ЕС към Украйна се е увеличила над два пъти през 2022 г. в сравнение с 2021 г. (от 7 млрд. евро на 16 млрд. евро). Одобряването на допълнително подпомагане от

18 млрд. евро по МФП+ в края на 2022 г. ще увеличи значително тази експозиция за бюджета в бъдеще. Освен това, тъй като допълнителните 18 млрд. евро не изискват провизиране, рискът за следващите бюджети на ЕС се увеличава. Всички свързани с това загуби ще трябва да бъдат покрити от бъдещите бюджети на ЕС или от бюджетния марж между тавана на МФР и тавана на собствените ресурси. Вж. [фигура 14](#).

Фигура 14 — Хронология на одобрените заеми по МФП за Украйна, включително провизии

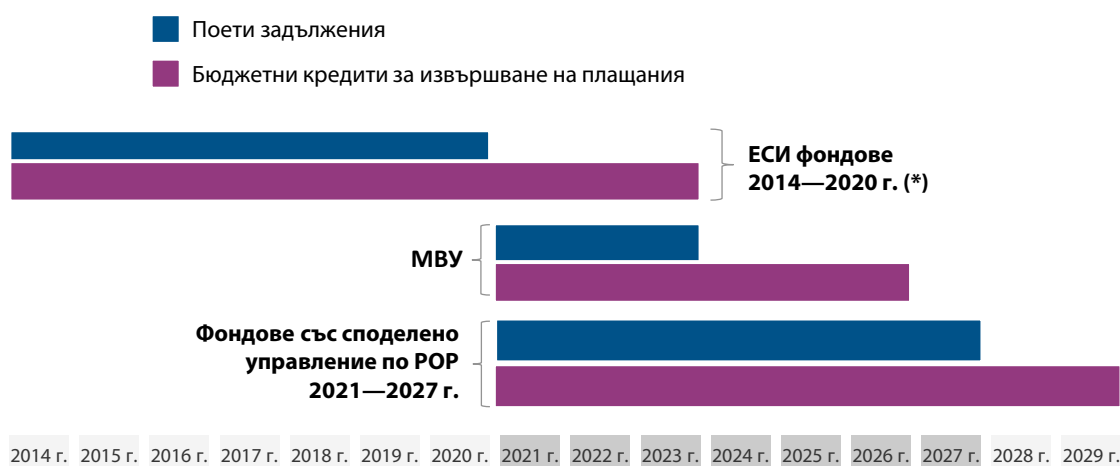

Източник: ЕСП, въз основа на приложимото законодателство.

Паралелното и забавено прилагане на няколко инструмента увеличава риска държавите членки да загубят финансиране

Понастоящем държавите членки усвояват средства от няколко инструмента едновременно: останалите програми по ЕСИ фондовете от МФР за периода 2014—2020 г., фондовете със споделено управление за периода 2021—2027 г. по Регламента за общоприложимите разпоредби и МВУ. Наред с всичко това те трябва да прилагат мерки, въведени във връзка с военната агресия на Русия срещу Украйна. Повечето държави членки са започнали да отпускат финансиране за проекти от фондовете със споделено управление по РОР за периода 2021—2027 г. едва в края на 2022 г. поради закъсненията при одобряването на законодателството и съответно на споразуменията за партньорство и програмите. Ако обаче изпълнението на фондовете със споделено управление не се ускори значително през 2024 г. и 2025 г., рискът от отмяна на бюджетни кредити на по-късен етап през периода ще се увеличи експоненциално. Вж. [фигура 15](#).

Фигура 15 — Хронология на поемането на задължения и изплащането на средства от ЕСИ фондовете, МВУ и фондовете по РОР със споделено управление

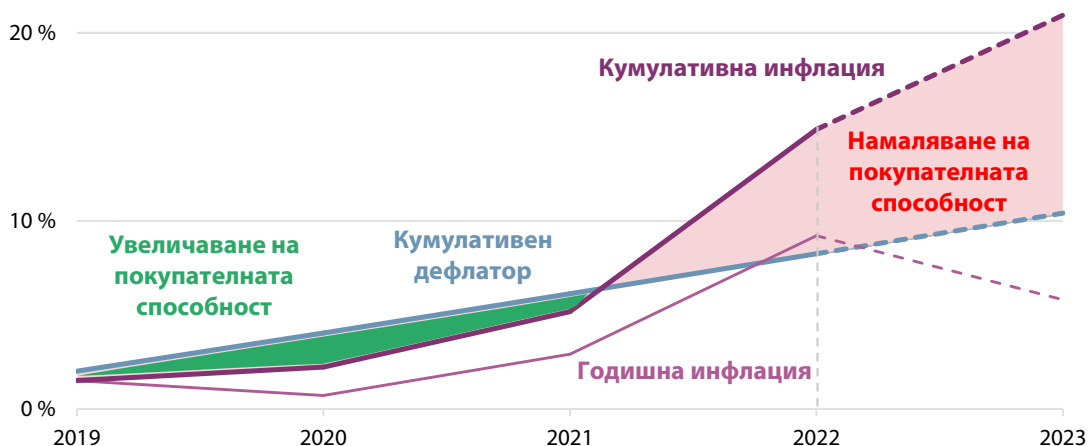
(*) За ЕЗФРСР е въведен преходен период за 2021 г. и 2022 г., след което той ще бъде включен изцяло в рамките на стратегическите планове по ОСП. Това означава, че сроковете за поемане на задължения и извършване на плащания се удължават реално с 2 години за ЕЗФРСР (съответно 2022 г. и 2025 г.).

Източник: ЕСП, въз основа на приложимото законодателство.

Високата инфлация се отразява върху бюджета на ЕС

Високата инфлация се отразява върху бюджета на ЕС по различни начини. Тъй като бюджетът на ЕС ежегодно се коригира с фиксиран дефлатор от 2 %, което означава, че неговата покупателна способност се намалява с разликата между стойността на дефлатора и средния процент на инфлация. Въз основа на прогнозата на Комисията за инфлацията ЕСП изчислява, че бюджетът на ЕС може да загуби близо 10 % от покупателната си способност до 2023 г. Високата инфлация увеличава особено постоянните разходи, като например административните разходи и разходите по финансирането. Тя се отразява и на дела на приходите от различни източници. Вж. [фигура 16](#).

Фигура 16 — Промени в покупателната способност на бюджета на ЕС

Източник: ЕСП, въз основа на [Икономическа прогноза от пролетта на 2023 г.](#) на Комисията.

Препоръки на ЕСП

Европейската сметна палата отправя следните препоръки:

- с оглед на високото равнище на неразплатени поети задължения, които очакват плащания от бъдещите бюджети на ЕС, Комисията следва да набележи възможности да помогне на държавите членки да ускорят усвояването на средствата на ЕС, по-специално на фондовете със споделено управление съгласно POP, като същевременно се спазва принципът на добро финансово управление;
- Комисията следва да оцени въздействието върху бюджета на ЕС на високата инфлация, наблюдавана няколко години, и да набележи инструменти за смекчаване на произтичащите от това основни рискове. Във връзка с това Комисията следва да защитава капацитета на бюджета на ЕС да изпълнява своите правни и договорни задължения, като например нарастващите разходи за финансиране;
- предвид нарастващата експозиция на бюджета на ЕС във връзка със заемите за нуждите от допълнителни плащания, предизвикани например от пандемията от COVID-19 и военната агресия на Русия срещу Украйна, както и нуждите от бюджетни гаранции, Комисията следва да предприеме всички необходими действия, за да се гарантира, че инструментите за намаляване на риска, като например общия фонд „Провизии“, разполагат с достатъчен капацитет, както и да оповестява своята оценка на общата годишна експозиция.

Желаете ли да научите повече? Подробна информация за нашия одит на бюджетното и финансовото управление може да намерите в глава 2 на [Годишния доклад на ЕСП за 2022 г.](#)

Постигане на резултати със средствата от бюджета на ЕС

Всяка година Европейската сметна палата (ЕСП) анализира редица аспекти във връзка с изпълнението и резултатите, постигнати от разходването бюджета на ЕС, който се изпълнява от Комисията в сътрудничество с държавите членки. Тази година анализът на ЕСП обхваща:

- резултатите и основните послания от специалните доклади на ЕСП от 2022 г. относно постигнатите резултати, както и свързана информация от Комисията и бюджетните и законодателните органи (Европейския парламент и Съвета на Европейския съюз);
- изпълнението на препоръките от доклада на ЕСП за 2019 г. относно резултатите, постигнати с бюджета на ЕС;
- изпълнението на препоръките на ЕСП от нейните специални доклади, публикувани през 2019 г.

Основни послания от специалните доклади на ЕСП относно изпълнението за 2022 г.

В специалните доклади на Европейската сметна палата се разглежда дали се прилагат в достатъчна степен принципите на добро финансово управление при изпълнението на бюджета на ЕС. През 2022 г. [ЕСП публикува](#) 28 специални доклада, в които се разглеждат много от предизвикателствата, пред които е изправен ЕС в различни области на разходи и политики. Одитираните обекти имат право да предоставят отговори на констатациите и оценките на ЕСП. Специалните доклади на ЕСП за 2022 г. съдържат 214 препоръки по широк кръг от теми, предимно отправени към Комисията, от които 91 % са приети изцяло. Те се отнасят до пет стратегически области, по-конкретно: действията на ЕС в отговор на пандемията от COVID-19; конкурентоспособността на ЕС; устойчивостта и европейските ценности; климатичните промени, околната среда и природните ресурси, фискалните политики и публичните финанси (вж. [таблица 1](#)).

Таблица 1 — Стратегически области за ЕСП, разгледани в специалните доклади през 2022 г.

 <p>Мерки в отговор на пандемията от COVID-19</p>	<p>СД 13/2022 „Свободно движение в ЕС по време на пандемията от COVID-19“</p> <p>СД 18/2022 „Институциите на ЕС в контекста на пандемията от COVID-19“</p> <p>СД 19/2022 „Обществени поръчки за ваксини срещу COVID-19 в ЕС“</p> <p>СД 21/2022 „Оценка на Комисията на националните планове за възстановяване и устойчивост“</p> <p>СД 28/2022 „Подкрепа с цел смекчаване на рисковете от безработица при извънредни обстоятелства (SURE)“</p>
 <p>Конкурентоспособност</p>	<p>СД 03/2022 „Въвеждане на 5G в ЕС“</p> <p>СД 06/2022 „Права върху интелектуална собственост в ЕС“</p> <p>СД 07/2022 „Инструменти за интернационализация на МСП“</p> <p>СД 08/2022 „Подкрепа от Европейския фонд за регионално развитие за конкурентоспособността на МСП“</p> <p>СД 15/2022 „Мерките за разширяване на участието в „Хоризонт 2020“</p> <p>СД 16/2022 „Използването на данни в Общата селскостопанска политика“</p> <p>СД 23/2022 „Полезни взаимодействия между „Хоризонт 2020“ и европейските структурни и инвестиционни фондове“</p> <p>СД 24/2022 „Дейности в областта на електронното управление, насочени към предприятията“</p>
 <p>Устойчивост и европейски ценности</p>	<p>СД 01/2022 „Подкрепа от ЕС за върховенството на закона в Западните Балкани“</p> <p>СД 05/2022 „Киберсигурност в институциите, органите и агенциите на ЕС“</p> <p>СД 14/2022 „Европейската комисия и борбата с измамите в областта на общата селскостопанска политика“</p> <p>СД 27/2022 „Финансиране от ЕС за трансгранично сътрудничество със съседните държави“</p>
 <p>Изменение на климата, опазване на околната среда и природни ресурси</p>	<p>СД 02/2022 „Енергийна ефективност в предприятията“</p> <p>СД 09/2022 „Разходи от бюджета на ЕС в областта на климата за периода 2014—2020 година“</p> <p>СД 10/2022 „LEADER и воденото от общностите местно развитие“</p> <p>СД 12/2022 „Дълготрайност в развитието на селските райони“</p> <p>СД 20/2022 „Действия на ЕС за борба с незаконния риболов“</p> <p>СД 22/2022 „Подкрепа от ЕС за възледобивните региони“</p>
 <p>Фискални политики и публични финанси в ЕС</p>	<p>СД 04/2022 „Инвестиционни фондове“</p> <p>СД 11/2022 „Защита на бюджета на ЕС“</p> <p>СД 17/2022 „Използване на външни консултанти в Европейската комисия“</p> <p>СД 25/2022 „Верификация на данните за брутният национален доход, използвани за финансиране на бюджета на ЕС“</p> <p>СД 26/2022 Европейска статистика</p>

Източник: ЕСП.

Проследяване на препоръките, отправени в „Доклад на Европейската сметна палата относно резултатите, постигнати с бюджета на ЕС — състояние в края на 2019 година“

В доклада на ЕСП относно резултатите, постигнати с бюджета на ЕС за финансовата 2019 година, се отправят пет препоръки към Комисията, които тя е приела. ЕСП препоръчва на Комисията да докладва относно изпълнението на разходните програми на ЕС по многогодишната финансова рамка през целия период, през който се извършват плащанията (препоръката е изпълнена изцяло), да подобри допълнително надеждността на информацията относно изпълнението (изпълнена в известна степен), да разпространява извлечените поуки от проверките на Комитета за регулаторен контрол (изпълнена изцяло), да обясни по-подробно как са заложили целите и показателите и да подобри някои аспекти на своите отчети за изпълнението (изпълнени в известна степен).

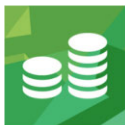
Проследяване на препоръките, отправени в специалните доклади на ЕСП от 2019 г.

Всяка година ЕСП проверява до каква степен одитираните органи и организации са предприели действия в отговор на препоръките, отправени от нея три години преди това. Тази година одиторите анализираха изпълнението на 213 препоръки в 22 от общо 25-те специални доклада, публикувани през 2019 г. 179 от тях са отправени към Комисията. Останалите 34 препоръки са отправени към Европейския парламент, Съвета на Европейския съюз и Европейския съвет, Агенцията на Европейския съюз в областта на убежището, Европейския банков орган и Европейската агенция за гранична и брегова охрана (Фронтекс). ЕСП установи, че:

- делът на препоръките, изцяло приети от одитираните от ЕСП организации, е намалял малко — от 83 % на 79 %;
- делът на изпълнените изцяло или в значителна степен препоръки също е намалял — от 75 % на 70 %;
- 73 % от препоръките на ЕСП към Европейската комисия са изпълнени изцяло или в значителна степен;
- 56 % от препоръките на ЕСП към други одитирани обекти са изпълнени изцяло или в значителна степен;
- делът на изпълнените в срок препоръки е намалял от 60 % на 38 %, като одитираните от нас организации сочат като главна причина за забавянето пандемията от COVID-19;
- нивото на изпълнение е пряко свързано с приемането на одитните препоръки от страна на одитираните обекти.

Желаете ли да научите повече? Подробна информация относно одита на ЕСП относно постигането на резултати със средствата от бюджета на ЕС може да намерите в глава 3 на [Годишния доклад на ЕСП за 2022 г.](#)

Приходи

245,3 млрд. евро

Какво одитира Европейската сметна палата

Нашият одит обхваща приходите в бюджета на ЕС, които финансират разходите на ЕС. Проверихме избрани ключови контролни системи за управление на собствените ресурси, както и извадка от 65 приходни операции.

Вноските от държавите членки на базата на техния брутен национален доход (БНД) представляват 42,3 % от приходите на ЕС за 2022 г., докато собствените ресурси на база данък върху добавената стойност (ДДС) представляват 8,0 %. Тези вноски се изчисляват въз основа на макроикономически статистически данни и разчети, предоставени от държавите членки.

Традиционните собствени ресурси (ТСР), които се състоят от мита върху вноса, събирани от националните администрации на държавите членки от името на ЕС, осигуряват още 10,6 % от приходите на ЕС.

Собствените ресурси на база nereциклирани отпадъци от опаковки от пластмаса съставляват 2,6 % от приходите на ЕС. Тези ресурси се изчисляват чрез прилагането на единна ставка към теглото на nereциклираните отпадъци от опаковки от пластмаса, генерирани във всяка държава членка.

Външните целеви приходи, които представляват основно средства, взети назаем от Комисията с цел предоставяне на безвъзмездна финансова подкрепа на държавите членки в контекста на инструмента NGEU, съставляват 25,4 % от приходите на ЕС.

Приходите на ЕС включват също суми, получени от други източници. Най-значими от тях са вноските и възстановените суми, свързани със споразумения и програми на ЕС (8,5 % от приходите на ЕС).

Констатации на ЕСП

Одитирана сума	Съществено ли е нивото на грешки?
245,3 млрд. евро	Не — нивото на грешки през 2021 г. и 2022 г. не е съществено

Като цяло одитните доказателства показват, че приходите не са засегнати от съществено ниво на грешки. Проверените системи за управление на приходите като цяло са ефективни. Въпреки това някои от ключовите системи за вътрешен контрол на ТСР, които одиторите провериха в няколко държави членки, управлението на случаите на отписване на ТСР, както и управлението в Комисията на резервите във връзка с ДДС и отворените въпроси, свързани с ТСР, са само частично ефективни.

ЕСП докладва за закъснения в преразглеждането от страна на Комисията на случаи на отписване на митнически задължения, за които нормативно не е определен краен срок, като някои от тях не са приключени от 2015 г. ЕСП установи също слабо намаление на броя на резервите по отношение на ДДС и отворените въпроси по отношение на ТСР, както и слабости в тяхното управление.

Както ЕСП посочи в своя неотдавнашен специален доклад относно БНД, рисковете при съставянето на данни като цяло са обхванати в достатъчна степен от верификацията на Комисията, но е имало възможност за по-голямо приоритизиране на нейните действия. Този доклад съдържа препоръки за усъвършенстване на цикъла на верификация на БНД, който започва през 2025 г.

ЕСП заключи също, че е било забавено още повече изпълнението на някои действия от Плана на Комисията за действие в областта на митниците, насочени към преодоляване на разликата между дължимите и събраните мита. Тази слабост не е в противоречие с изразеното от ЕСП одитно становище относно приходите, тъй като не засяга операциите, свързани с отчетите, а само риска, че ТСР може да са непълни.

Информацията относно редовността на операциите, представена в годишните отчети за дейността за 2022 г. на ГД „Бюджет“ и Евростат, като цяло потвърждава констатациите и заключенията на ЕСП.

Препоръки на ЕСП

Европейската сметна палата отправя следните препоръки:

- Комисията следва да преразгледа своите процедури за управление на случаите на неприлагане на Директивата за ДДС, които биха могли да имат отражение върху бюджета на ЕС, като:
 - систематично следи сроковете за изпълнение на различните етапи както на производството за установяване на нарушение, така и на други действия по правоприлагане, предназначени да отстраняват несъответствия, и предприема своевременни действия за избягване на прекомерни забавяния;
 - оценява дали установено в една държава членка несъответствие, засягащо собствения ресурс на база ДДС, има хоризонтален характер и следователно може да бъде прилагано и за други държави членки; и
 - предприема своевременни действия и евентуално формулира хоризонтални резерви, които да гарантират правилно плащане на националните вноски на база ДДС в бюджета на ЕС;
- приключи в най-кратки срокове преразглеждането на исканията от държавите членки (получени до май 2022 г., за които няма нормативно определен краен срок), в които те изразяват несъгласие с първоначалната оценка на Комисията на случаите на отписване на ТСП.

Желаете ли да научите повече? Подробна информация относно одита на Европейската сметна палата в областта на приходите на ЕС може да намерите в глава 4 на [Годишния доклад на ЕСП за 2022 г.](#)

Единен пазар, иновации и цифрова сфера

Общо: 17,3 млрд. евро (Функция 1 от МФР)

Какво одитира Европейската сметна палата

Програмите, финансирани по функция „Единен пазар, иновации и цифрова сфера“, са разнообразни и имат за цел да финансират проекти в различни области, сред които са научните изследвания и иновациите, развитието на трансевропейските транспортни мрежи, комуникациите, енергетиката, цифровата трансформация, единния пазар и политиката за космическото пространство. Основната програма за научни изследвания и иновации продължава да бъде „Хоризонт 2020“, тъй като нейният приемник „Хоризонт Европа“ все още представлява малка част от одитната популация на ЕСП за 2022 г. По тази функция от МФР също така се финансират големи инфраструктурни проекти, като например Механизъмът за свързване на Европа (МСЕ), космическите програми като „Галилео“, Европейската геостационарна служба за навигационно покритие (EGNOS) и програма „Коперник“, Европейската програма за наблюдение на Земята. В нея е включен и фонд InvestEU, който, също както програмата „Хоризонт Европа“, получава допълнително финансиране по инструмента NGEU.

За 2022 г. в тази област са одитирани средства в размер на 17,3 млрд. евро. По-голямата част от разходите се управляват пряко от Комисията (ГД „Научни изследвания и иновации“ (RTD), ГД „Отбранителна промишленост и космическо пространство“ (DEFIS), включително и чрез изпълнителни агенции, и се извършват под формата на безвъзмездна финансова помощ, отпускана на участващи в проекти бенефициенти от публичния и частния сектор. Комисията предоставя авансово финансиране на бенефициентите при сключване на договор за безвъзмездна финансова помощ и впоследствие възстановява извършените разходи, които се финансират от ЕС, като приспада авансовите плащания. Програмите за космическото пространство като цяло се управляват непряко въз основа на споразумения за делегиране и за финансово участие между Комисията и определени изпълнителни органи (като Европейската космическа агенция и Агенцията на ЕС за космическата програма). Финансовите инструменти на InvestEU се изпълняват главно от Европейската инвестиционна банка или Европейския инвестиционен фонд, които на свой ред използват финансови посредници.

Констатации на ЕСП

Одитирана сума	Съществено ли е нивото на грешки?	Изчислен вероятен процент грешки
17,3 млрд. евро	Да	2,7 % (2021 г. — 4,4 %)

Като цяло оценката на ЕСП е, че процентът грешки за областта „Единен пазар, иновации и цифрова сфера“ е съществен. През 2022 г. 43 (34 %) от 127-те проверени от ЕСП операции са засегнати от грешки.

Разходите по програма „Хоризонт 2020“ продължават да бъдат високорискова област и основен източник на установените от ЕСП грешки. В 35 от общо 92-те операции от областта на научните изследвания и иновациите в одитната извадка бяха открити количествено измерими грешки, свързани с недопустими разходи. Това представлява 98 % от изчисления от ЕСП процент грешки за тази функция за 2022 г.

По отношение на други програми и дейности ЕСП установи количествено измерими грешки при 1 от 35-те операции в извадката. Тя е свързана с нередност при процедура за възлагане на обществени поръчки по проект в рамките на МСЕ.

Правилата за деклариране на разходи за персонал в рамките на програма „Хоризонт 2020“ продължават да бъдат сложни. От 35-те операции, засегнати от количествено измерими грешки в извадката на ЕСП от операции в областта на научните изследвания, при 25 се наблюдава неправилно прилагане на методологията за изчисляване на разходите за персонал. Други грешки, наблюдавани при разходите за персонал, са неправилно изчисляване на часовите ставки, недостатъци при отчитане на отработеното време и неспазване на правилото за двойния таван. Бяха установени и грешки, свързани с недопустими разходи за подизпълнители и недопустими преки разходи.

Пример: Неспазване на правилото за двойния таван

Бенефициент от проект по програма „Хоризонт 2020“ в Нидерландия е също така получател на два вида безвъзмездна финансова помощ по Европейския фонд за регионално развитие (ЕФРР), чиито графици на изпълнение частично се припокриват с този на одитирания проект по „Хоризонт 2020“. Някои от служителите, работещи по проекта, финансиран по „Хоризонт 2020“, са участвали също в изпълнението на единия или на двата проекта по ЕФРР. При декларирането на разходите за персонал на одитирания проект по „Хоризонт 2020“ бенефициентът не е взел предвид часовете, които вече са декларирани във връзка с проектите по ЕФРР, и поради тази причина е заявил значително повече часове от допустимия максимум (1 720 часа или съответно пропорционалния брой часове за служители, които не работят на пълно работно време). Часовете, надхвърлящи този максимум (т.е. общо над 1 900 часа за шестима служители), се считат за недопустими.

Една от стратегиите за насърчаване на европейските научни изследвания е да се увеличи участието на частния сектор. Вероятността от допускане на грешки обаче е по-голяма при малките и средни предприятия (МСП) и при новите участници. МСП съставляват 11 % от извадката на ЕСП (14 от общо 127 операции), но с тях са свързани 29 % от изчисления процент грешки. Освен това количествено измеримите грешки, установени в заявленията за възстановяване на разходи на три нови предприятия от частния сектор, представляват почти половината от изчисления процент грешки.

Процедури на Комисията за отпускане на финансиране с еднократна сума в областта на научните изследвания

Целта на отпускането на финансиране с еднократна сума, при което плащанията се основават на извършените дейности, а не на извършените разходи, е да се намали административната тежест за бенефициентите и като резултат — процентът грешки. Еднократните суми започват да се отпускат пилотно по „Хоризонт 2020“ в периода от 2018 г. до 2020 г.

През 2022 г. ЕСП провери процедурите и насоките на Комисията относно подпомагането с безвъзмездна финансова помощ под формата на еднократна сума в областта на научните изследвания, като разгледа съответните документи на Комисията относно вноските, изплащани като еднократна сума, и по-специално решението за финансиране с еднократни суми. Беше проверена и процедурата за определяне на окончателния размер на 10 плащания на безвъзмездна финансова помощ под формата на еднократна сума с бюджет между 0,5 млн. евро и 11 млн. евро, като бяха използвани оценки, извършени от независими оценители.

Одиторите установиха, че в решението за финансиране с еднократна сума липсва изискваната от Финансовия регламент обосновка на риска от нередности и измами, и съответно и конкретни

изисквания за спазването на правилата за възлагане на обществени поръчки през периода на изпълнение на проекта. При проверката на избраните 10 проекта за финансиране с еднократна сума ЕСП установи, че насоките, предоставени от Комисията на експертите оценители, не ги задължават да използват изискваните референтни показатели при оценката на бюджета на проектите. Освен това документацията в подкрепа на оценките на бюджета, извършени от експертите, е ограничена.

Годишни отчети за дейността на Комисията и други въпроси, свързани с управлението

Проверените от ЕСП годишни отчети за дейността (на генерални дирекции „Научни изследвания и иновации“ и „Отбранителна промишленост и космическо пространство“) отразяват наличната информация в съответните генерални дирекции и дават вярна оценка на финансовото управление по отношение на редовността на операциите, свързани с разходите по функция 1 от МФР.

ЕСП разгледа информацията в ГДУИ на Комисията за 2022 г. относно изчисления риск при плащане в областите на политика по функция 1 от МФР. Изчисленият от Комисията процент грешки за функция 1 от МФР е 1,5 %. Този процент е в долната част на изчисления от ЕСП диапазон на процента грешки и под прага на същественост.

Препоръки на ЕСП

Европейската сметна палата отправя следните препоръки:

- в рамките на изготвянето на междинна оценка на „Хоризонт Европа“ Комисията следва да включи оценка на финансирането под формата на еднократна сума, за да се прецени дали действително е подходящо определени видове проекти (от гледна точка на тяхното съдържание, размер и т.н.) да се подпомагат по този начин, както и за да се обхване рискът от нередности и измами;
- преди следващото отправяне на покани за представяне на предложения по „Хоризонт Европа“ Комисията следва да оцени целесъобразността на използването на безвъзмездна финансова помощ под формата на еднократна сума за високобюджетни проекти и на определянето на максимален размер за този вид финансиране;
- по отношение на безвъзмездната финансова помощ, изплащана под формата на еднократна сума, Комисията трябва да следи за това експертните оценки на заявленията за безвъзмездна помощ, по-специално на съдържащите се в тях бюджетни предложения, да се изготвят, като надлежно се вземат предвид приложимите референтни показатели, и да са добре документирани;
- Комисията следва да прецизира по-добре изискванията във връзка с правилното усвояване на безвъзмездна финансова помощ под формата на еднократна сума, в т.ч. кои елементи на отделните работни пакети ще доведат до извършване на плащане, както и да предостави подробни насоки на лицата, участващи в оценката на изпълнението на проектите;
- във връзка с финансирането чрез безвъзмездна финансова помощ, изплащана под формата на еднократна сума, Комисията следва да определи обхвата на последващия контрол, който да включва проверки на високорискови области, като например правилата за възлагане на обществени поръчки, липсата на конфликт на интереси и използването на ресурсите, посочени в споразумението за отпускане на безвъзмездна финансова помощ.

Желаете ли да научите повече? Подробна информация относно одита на Европейската сметна палата на разходите на ЕС в областта „Единен пазар, иновации и цифрова сфера“ може да намерите в глава 5 на [Годишния доклад на ЕСП за 2022 г.](#)

Сближаване, устойчивост и ценности

Общо: 79,1 млрд. евро (Функция 2 от МФР)

Какво одитира Европейската сметна палата

Разходите по тази функция са насочени към намаляване на разликите в степента на развитие между отделните държави членки и региони на ЕС (подфункция 2а), както и към дейности за подкрепа и защита на ценностите на ЕС, целящи да повишават неговата устойчивост при настоящи и бъдещи предизвикателства (подфункция 2б). За подфункция 2а (икономическо, социално и териториално сближаване) финансирането се извършва чрез Европейския фонд за регионално развитие (ЕФРР), Кохезионния фонд (КФ), Европейския социален фонд (ЕСФ) и Механизма за свързване на Европа (МСЕ). За подфункция 2б (устойчивост и ценности) средствата се отпускат по програми като „Еразъм+“, няколко по-малки схеми и специфични инструменти, създадени в отговор на пандемията от COVID-19.

Фондовете на политиката на сближаване (ЕФРР, КФ и ЕСФ) финансират по-голямата част от разходите, които са под споделено управление от Комисията и държавите членки. ЕС съфинансира многогодишни оперативни програми (ОП) или действия, от които се отпуска финансиране за проекти. В рамките на Комисията Генерална дирекция „Регионална и селищна политика“ (REGIO) отговаря за изпълнението на ЕФРР и КФ, а Генерална дирекция „Трудова заетост, социални въпроси и приобщаване“ (EMPL) отговаря за средствата по ЕСФ. Финансирането от ЕС по програми, които не се изпълняват в режим на споделено управление, се управлява пряко от генералните дирекции на Комисията или непряко с помощта на партньорски организации или други органи.

ЕСП одитира разходите след като Комисията ги приеме. За Годишния доклад за 2022 г. ЕСП одитира разходи от тази област в размер на 66,9 млрд. евро, в т.ч. разходи от 63,5 млрд. евро по подфункция 2а и 3,4 млрд. евро по подфункция 2б (2021 г. — общо 47,9 млрд. евро). В съответствие с подхода на ЕСП, тази сума включва и разходи в размер на 872 млрд. евро от предишни програмни периоди, които Комисията е приела или уравнила през 2022 г.

Констатации на ЕСП

Одитирана сума	Съществено ли е нивото на грешки?	Изчислен вероятен процент грешки
66,9 млрд. евро	Да	6,4 % (2021 г. — 3,6 %)

Като цяло оценката на ЕСП е, че процентът грешки за функция „Сближаване, устойчивост и ценности“ е съществен.

През 2022 г. ЕСП извърши тестове на 260 операции. Одиторите констатираха и остойностиха 50 грешки, както и констатациите на одитните органи, които са докладвали 58 такива грешки. Освен това одиторите взеха предвид корекциите на обща стойност 618 млн. евро, извършени от програмните органи. ЕСП изчисли процента грешки за функция 2 от МФР на 6,4 %. Изчисленият от ЕСП процент грешки само по отношение на подфункция 2а е 6,6 %.

Недопустимите разходи и проекти, както и нарушенията на правилата за вътрешния пазар (по-специално неспазване на правилата за възлагане на обществени поръчки и на правилата за държавната помощ) имат най-голям дял в изчисления от ЕСП процент грешки.

Тази година както изчисленият от ЕСП процент грешки, така и броят на откритите грешки са по-високи, отколкото преди. Тези увеличения не показват закономерност от географско естество. Одиторите обаче установиха увеличение при конкретни видове грешки, напр. недопустими разходи и неспазване на правилата за възлагане на обществени поръчки. Те отбелязват също така, че поради изтичащия срок на периода на допустимост (31 декември 2023 г.) е налице известен натиск за усвояване на средствата. В допълнение, от 2020 г. насам на държавите членки беше предоставена значителна гъвкавост да препрограмират средствата и да декларират разходи. По време на пандемията от COVID-19 ефективността на проверките от страна на управляващите и одитните органи е възможно да е била по-слаба.

Пример: Недопустими разходи за спешна подкрепа във връзка с пандемията от COVID-19 поради непълно деклариране на приходи от продажби

Целта на една от одитираните мерки по ЕСФ в Словакия е да се смекчи въздействието на пандемията от COVID-19 върху заетостта и пазара на труда, като се предостави финансова подкрепа на работодателите или самостоятелно заетите лица. За да получи подкрепа за 13 работници, един краен бенефициент е докладвал намаление с 43,5 % на оборота си през май 2020 г. спрямо май 2019 г. Това намаление обаче не е точно, тъй като то отразява само намалението в продажбите на място. Когато се вземат предвид и продажбите по други канали, целият спад в оборота на дружеството е само 9 %. Това е под необходимото минимално намаление с 20 % на продажбите, при което може да се кандидатства за помощта. Поради това одиторите считат, че подкрепата за май 2020 г. е недопустима.

Одиторите установиха, че поради неправилно докладване на приходите двама други крайни бенефициента по същата мярка са получили повече финансиране, отколкото се предвижда съгласно националните правила.

Бяха открити също недопустими разходи във връзка с мерките за COVID-19 в Гърция (които вече бяха установени частично от Комисията), Италия и един случай в Словакия.

Добро финансово управление

Бюджетът на ЕС трябва да се изпълнява по законосъобразен и редовен начин в съответствие с изискването за добро финансово управление, включващо принципите на икономичност, ефикасност и ефективност. При одита ЕСП установи 11 случая в Германия, Хърватия, Италия, Литва и Унгария, в които тези принципи не са спазени. Например при една оперативна програма в Италия бенефициентите на четири операции са декларирали правилно допустимите разходи въз основа на стандартна таблица на единичните разходи, определена от управляващия орган съгласно чл. 67 от РОР. Сумата, декларирана от управляващия орган пред Комисията, обаче е изчислена въз основа на друг модел, като е използвана стандартната таблица на единичните разходи на Комисията (съгласно член 14, параграф 1 от Регламента за ЕСФ). В резултат на това сумите, сертифицирани пред Комисията и изплатени от бюджета на ЕС за всяка операция, са били с 16—30 % по-високи от тези, които са били одобрени и изплатени на бенефициентите.

Оценка на дейността на одитните органи

Управляващите органи са „първа линия на защита“. Ефективният контрол от тяхна страна е абсолютно необходим, за да се гарантира както съответствието на операциите с правната рамка, така и тяхното *изпълнение*. Резултатите от одитите на ЕСП през последните шест години показват, че този контрол все още не компенсира в достатъчна степен високия присъщ риск от грешки в областта на сближаването. Одитните органи са „втората линия на защита“. Те проверяват въз основа на извадка редовността на разходите, декларирани от управляващите органи пред Комисията. Те следва да бъдат оперативно независими от управляващите органи.

ЕСП оцени работата на 24 от 116 одитни органа в 18 държави членки и в Обединеното кралство. В извадката на ЕСП са включени 34 пакета от документи за предоставяне на увереност и един — за приключване. С изключение на три случая, одитните органи са докладвали на Комисията процент остатъчни грешки в размер на 2 % или под това ниво. Като се вземат предвид допълнителните грешки, открити от Комисията, и одитните констатации на ЕСП, работата на одиторите по тазгодишната извадка показва, че процентът остатъчни грешки е над 2 % в 16 от 34-те одитирани пакета от документи за предоставяне на увереност.

Мерки за борба и докладване на измами, засягащи бюджета на ЕС

Съгласно правото на ЕС Комисията и държавите членки трябва да защитават бюджета на ЕС от измами и нередности. За тази цел от тях се изисква да въведат ефективни системи за контрол.

Одиторите установиха, че одитните органи са разгледали изрично риска от измами при 65 % от одитираните операции от периода 2014—2020 г. (145 от 222). Това представлява увеличение спрямо установените през миналата година 38 % от операциите, но все още е недостатъчно.

ЕСП разкри три случая на текущи разследвания за измами, които не са били докладвани в Системата за управление на нередностите, която се използва от ОЛАФ. Програмните органи в държавите членки или не са знаели за текущото разследване, провеждано от съответния разследващ или прокурорски орган, или са пренебрегнали своето законово задължение да докладват за него.

Дейности на Комисията за предоставяне на увереност и докладване на процента остатъчни грешки в годишните отчети за дейността

За областта на сближаването Комисията докладва в своите годишни отчети за дейността процента остатъчни грешки като ключов показател за изпълнение (КПИ) относно законосъобразността и редовността на операциите. За финансовата 2021/2022 г. ГД „Регионална и селищна политика“ отчита КПИ със стойност 1,9 % и „максимален процент“ 2,7 %. Процентите на ГД „Трудова заетост, социални въпроси и приобщаване“ са 1,9 % за КПИ и 2,8 % за максимален риск. Стойностите на тези КПИ за пръв път излизат от диапазона на процента грешки, изчислен от ЕСП. В ГДУИ за 2022 г. показателите, докладвани от Комисията, също са извън диапазона на процента грешки на ЕСП.

Документните проверки на Комисията, които оценяват работата на одитните органи, имат присъщи недостатъци при потвърждаването на процента на общия размер остатъчни грешки (RTER). Това се вижда и от другите грешки, открити от ЕСП по време на одитите.

Все още се работи по приключването на програмния период 2007—2013 г.

До края на 2022 г. ГД „Регионална и селищна политика“ е приключила 276 от общо 322 ОП за периода 2007—2013 г. При други 44 оперативни програми ГД „Регионална и селищна политика“ е извършила плащане за частично приключване на програмите, като е взела предвид само неоспорваните суми, а спорните въпроси все още не са разрешени. ГД „Трудова заетост, социални въпроси и приобщаване“ е приключила 101 от общо 117 ОП и е приключила частично 13 ОП. Шест програми остават изцяло неприключени поради нерешени въпроси. Тъй като в правната рамка не е определен краен срок, не може се предвиди колко време ще е необходимо за приключването на всички ОП за периода 2007—2013 г.

Препоръки на ЕСП

Наред с другото, ЕСП препоръчва:

- Комисията следва да засили мерките за справяне с повтарящите се грешки, по-специално във връзка с недопустимите разходи и проекти, да обхване в достатъчна степен всички одитни органи при своята одитна дейност и да разпространи резултатите, за да ограничи извършването на неправомерни разходи и тяхното въздействие;
- при приключването на програмите за периода 2014—2020 г. Комисията следва да провери дали са били приети само разходи, свързани с големи проекти, за които е подадено уведомление;
- Комисията следва да планира и извърши тематични одити, насочени към конфликта на интереси при програмите за периода 2021—2027 г., въз основа на своята оценка на риска и съобразно установените недостатъци;
- Комисията следва да извърши целеви проверки по време на своите одити на приключването на периода 2014—2020 г., за да провери дали държавите членки са приложили необходимата корекция за грешки, открити през една финансова година, които засягат и разходите през други финансови периоди;
- Комисията следва да се увери, че одитните органи разполагат с подходящи методи за проверка на валидността и надеждността на информацията от личните декларации и да сподели добрите практики;
- Комисията следва да планира и извърши целеви тематични одити относно осведомеността на управляващите органи за риска и използването на инструменти за извличане на данни и оценка на риска за програмите за периода 2021—2027 г., да определи минимални изисквания към одитните органи за включване на риска от измами в техните контролни листове и одитната им дейност и да припомни на държавите членки задълженията им за докладване на случаите на измама;
- Комисията следва да съкрати срока за внедряване на единния интегриран ИТ инструмент за извличане на данни и оценка на риска от 2028 г. на 2025 г. — първата година, през която се очаква да бъдат декларирани значителни разходи за периода 2021—2027 г. Междувременно тя следва да направи необходимото, за да могат ОЛАФ, Европейската прокуратура и ЕСП да получат достъп до Arachne.

Желаете ли да научите повече? Подробна информация относно одита на Европейската сметна палата на разходите на ЕС в областта „Сближаване, устойчивост и ценности“ може да намерите в глава 6 на [Годишния доклад на ЕСП за 2022 г.](#)

Природни ресурси

Общо: 58,1 млрд. евро (Функция 3 от МФР)

Какво одитира Европейската сметна палата

Тази разходна функция обхваща Общата селскостопанска политика (ОСП), Общата политика в областта на рибарството и част от разходите на ЕС за околна среда и действия в областта на климата.

Средствата за земеделие и за развитие на селските райони съставляват 97 % от разходите на ЕС по функция „Природни ресурси и околна среда“ и се изпълняват чрез ОСП, която си поставя три общи цели:

- ефективно производство на храни с акцент върху приходите от селскостопанска дейност, производителността в селското стопанство и стабилността на цените;
- устойчиво управление на природните ресурси и действията, свързани с климата, с акцент върху емисиите на парникови газове, биологичното разнообразие, почвите и водите;
- балансирано териториално развитие.

Въпреки че Комисията (ГД „Земеделие и развитие на селските райони“ (AGRI) носи крайната отговорност за управлението на средствата за ОСП, тя споделя управлението с разплащателните агенции в държавите членки. От 2015 г. насам независими сертифициращи органи в областта на земеделието в държавите членки изготвят ежегодни становища относно законосъобразността и редовността на разходите на разплащателните агенции.

Тази функция от МФР обхваща също така разходите на ЕС по Европейския фонд за морско дело и рибарство (ЕФМДР), който се управлява от ГД „Морско дело и рибарство“ (MARE), и чрез програма LIFE за околната среда и действията в областта на климата, за чието изпълнение отговарят ГД „Околна среда“ (ENV) и ГД „Действия по климата“ (CLIMA). ГД „Енергетика“ (ENER) също изпълнява част от програма LIFE за първи път в рамките на МФР за периода 2021—2027 г.

Констатации на ЕСП

Одитирана сума	Съществено ли е нивото на грешки?	Изчислен вероятен процент грешки
58,0 млрд. евро	Да	2,2 % (2021 г. — 1,8 %)

Като цяло оценката на ЕСП е, че процентът грешки за функция 3 от МФР е съществен.

От проверените 218 операции в 46 (21 %) се съдържат грешки. Въз основа на 32-те грешки, остойностени от ЕСП, процентът грешки по отношение на функция 3 от МФР е изчислен на 2,2 %.

Резултатите на ЕСП сочат, че процентът грешки не е съществен при директните плащания, които представляват 66 % от разходите по тази функция на МФР, но остава съществен при други разходни области (развитие на селските райони, пазарни мерки, морско дело, рибарство, околна среда и действия в областта на климата), които представляват 34 % от разходите. ЕСП отбеляза също така, че броят на случаите на малки по размер завишавания на декларираните площи се е увеличил както при директните плащания, така и при мерките за развитие на селските райони — от 4 грешки през 2021 г. на 16 грешки през 2022 г., което може да сочи за наличието на специфични слабости в управлението на системата за идентификация на земеделските парцели в някои държави членки.

По-голямата част от количествено измеримите грешки, които ЕСП констатира, засягат операции в областта на развитието на селските райони (21). ЕСП установи седем количествено измерими грешки при директните плащания, две при пазарните мерки и две при разходите извън ОСП. Основният източник на грешки в изчисления процент грешки е подаването на неточна информация относно площи или животни.

Органите на държавите членки и Комисията са приложили корективни мерки, които са засегнали пряко 49 от операциите в извадката. Тези мерки са от значение за изчисленията на ЕСП, тъй като изпълнението им е намалило изчисления процент грешки за настоящата глава с 0,9 процентни пункта. В 19 случая на *количествено измерими грешки* органите на държавите членки и Комисията са разполагали с достатъчно информация, за да предотвратят или да открият и коригират грешките преди одобряването на разходите. Ако органите на държавите членки и Комисията бяха използвали правилно цялата налична информация, размерът на изчисления процент грешки за настоящата глава би бил с 1,3 процентни пункта по-нисък.

Директни плащания

При тестваните 88 операции във връзка с директни плащания ЕСП установи шест несъществени количествено измерими грешки, които са резултат от завишаване от земеделските стопани на допустимата площ на земеделската земя. ЕСП също така откри една значима количествено измерима грешка, при която декларираната селскостопанска дейност не е била извършена.

Пример за неправилно деклариране на селскостопанска дейност

Земеделски производител в Италия е получил директна помощ за поддържане на трайни насаждения (лимонови дървета) в голяма част от стопанството си (очертана в синьо). На въздушните снимки не се виждат редици от дървета, подобни на тези в съседните земеделски парцели. Посещение на място на ЕСП потвърди, че на декларираната площ не се отглеждат лимонови дървета и тя не се поддържа в земеделско състояние от няколко години. Националните органи не са установили тази грешка.

Плащания за развитие на селските райони, за пазарни мерки и други плащания

ЕСП провери

- 56 плащания за развитие на селските райони въз основа на площта или на броя на животните, декларирани от земеделските стопани, в т.ч. плащания за изпълнение на специфични ангажименти, свързани с агроекологията и климата, компенсаторни плащания за биологично земеделие и плащания за земеделски стопани в райони с природни ограничения. В 15 от тях се съдържат грешки, като 9 от тях са количествено измерими грешки, свързани със завишаване на декларираната допустима площ;
- 52 плащания за развитие на селските райони по инвестиционни проекти, като например за инвестиции във физически активи, за развитие на земеделски стопанства и предприятия, както и за управление на риска. ЕСП установи грешките при осем плащания, произтичащи от деклариране от бенефициенти разходи или дейности, които не отговарят на условията за допустимост;
- 14 операции в областта на пазарните мерки, които ЕСП тества и установи два случая на възстановяване на недопустими разходи от разплащателните агенции;

- осем операции в областите морско дело, рибарство, околна среда и действия в областта на климата, при които ЕСП установи две количествено измерими грешки при операцияите под пряко управление.

Проверки за съгласуваност между статистическите данни за контрола и данните за плащанията на държавите членки

Всяка година държавите членки представят на Комисията данни за своите проверки на плащанията на помощ („статистически данни за контрола“), както и данни за плащанията към бенефициенти. Въз основа на тези данни Комисията отпуска средства от ЕС на държавите членки. За финансовата 2022 година ЕСП провери качеството и съгласуваността на статистическите данни за контрола и данните за плащанията, докладвани от шестте разплащателни агенции в извадката от директни плащания. ЕСП установи, че въпреки наличието на някои несъответствия, системите на избраните разплащателни агенции са изчислили надеждно плащанията на помощ, като са взели предвид правилно корекциите, получени благодарение на данните от контрола.

Годишни отчети за дейността и други въпроси, свързани с управлението

Въз основа на работата на сертифициращите органи в областта на земеделието и своите собствени одити, ГД „Земеделие и развитие на селските райони“ е изчислила размера на сумата, изложена на риск при плащане, на 996 млн. евро, т.е. около 1,8 % от общите разходи по ОСП през 2022 г. ГД „Земеделие и развитие на селските райони“ е оценила риска при плащане (коригиран процент грешки) на около 1,3 % за директните плащания, 2,7 % за мерките за развитие на селските райони и 2,9 % за пазарните мерки.

ЕСП също извърши ограничена проверка на информацията относно редовността в годишния отчет за дейността на ГД „Морско дело и рибарство“. ЕСП отбеляза, че методологията за изчисление на окончателния риск при плащане (или при приключване) за ГД „Земеделие и развитие на селските райони“ и ГД „Морско дело и рибарство“ е в съответствие с насоките на Комисията.

Изчисленият от Комисията риск при плащане по отношение на глава „Природни ресурси и околна среда“, представен в ГДУИ, е в размер на 1,8 %. Това е в диапазона на процента на грешките, изчислен от ЕСП.

Препоръки на ЕСП

Като се има предвид, че земеделските площи ще служат като основа за показателите за изпълнение в рамките на общата селскостопанска политика за периода 2023—2027 г., ЕСП препоръчва на Комисията да продължи да наблюдава доколко точно държавите членки оценяват размера на допустимата площ в системата за идентификация на земеделските парцели.

Желаете ли да научите повече? Подробна информация относно одита на Европейската сметна палата на разходите на ЕС в областта „Природни ресурси“ може да намерите в глава 7 от [Годишния доклад на ЕСП за 2022 г.](#)

Миграция и управление на границите Сигурност и отбрана

Общо: 4,6 млрд. евро (Функции 4 и 5 от МФР)

Какво одитира Европейската сметна палата

Предвид нарастващото значение на миграцията и управлението на границите през последните години, Европейският съюз е определил функция 4 от МФР за периода 2021—2027 г. специално за тези области на политика.

Значителна част от разходите в тази област през 2022 г. все още е свързана с приключването на проекти и схеми от МФР за периода 2014—2020 г.

Целта на фонд „Убежище, миграция и интеграция“ (ФУМИ) за периода 2014—2020 г. е да допринесе за ефективното управление на миграционните потоци и да развива общ подход на ЕС в областта на убежището и миграцията. Целта на фонд „Вътрешна сигурност“ — Инструмент за външните граници и визите (ФВС — „Външни граници и визи“) е да допринесе за осигуряването на високо равнище на сигурност в ЕС, като същевременно се улеснява законното пътуване чрез еднакво и високо равнище на контрол на външните граници и ефективното обработване на шенгенски визи.

Тези фондове от периода 2014—2020 г. са заменени в МФР за периода 2021—2027 г. съответно от нов ФУМИ и от Инструмента за финансова подкрепа за управлението на границите и визовата политика (ИУГВ) на Фонда за интегрирано управление на границите (ФИУГ). По функция 4 от МФР се финансират три децентрализирани агенции, по-конкретно [Европейската агенция за гранична и брегова охрана \(Фронтекс\)](#), [Агенцията на Европейския съюз в областта на убежището \(EUAA\)](#) и [Агенцията на Европейския съюз за оперативното управление на широкомащабни информационни системи в пространството на свобода, сигурност и правосъдие \(eu-LISA\)](#).

Функция 5 от МФР за периода 2021—2027 г. е предназначена за сигурността и отбраната. Компонентът „сигурност“ включва фонд „Вътрешна сигурност“ (ФВС), финансова подкрепа за извеждане от експлоатация на ядрени инсталации в България, Литва и Словакия, както и финансирането за три децентрализирани агенции на ЕС в областта на сигурността ([Европейския център за мониторинг на наркотици и наркомании \(EMCDDA\)](#)), [Агенцията на Европейския съюз за сътрудничество в областта на правоприлагането \(Европол\)](#) и [Агенцията на Европейския съюз за обучение в областта на правоприлагането \(CEPOL\)](#). Компонентът „отбрана“ включва Европейския фонд за отбрана, който подкрепя съвместни проекти в областта на отбраната на всички етапи от научноизследователската и развойната дейност.

Управлението на по-голямата част от средствата по ФУМИ и ФВС за периода 2014—2020 г., както и на по-голямата част от финансирането по ФУМИ, ИУГВ и ФВС за периода 2021—2027 г., е споделено между държавите членки (или асоциираните към Шенген държави) и ГД „Миграция и вътрешни работи“ на Комисията (НОМЕ). При този начин на управление държавите членки изпълняват многогодишни национални програми, които са одобрени от Комисията.

Констатации на ЕСП

Редовност на операциите

Извършената от ЕСП проверка на операциите показва, че разходите са засегнати от слабости, свързани с допустимостта и възлагането на обществени поръчки. ЕСП не одитира достатъчно операции, за да изчисли процент грешки за тези функции от МФР, но одитните ѝ резултати показват, че това е област, изложена на висок риск. Резултатите от тази проверка ще се използват при изготвянето на цялостната Декларация за достоверност на ЕСП.

От проверените 23 операции 11 (48 %) са засегнати от грешки. ЕСП откри девет количествено измерими грешки, които имат отражение върху разходите, отнесени към бюджета на ЕС. Тези грешки са свързани с недопустими разходи (например разходи за персонал или оборудване, ДДС) и слабости в областта на обществените поръчки.

Проверка на елементи на системите за вътрешен контрол

Във връзка с ФУМИ, ИУГВ и ФВС за периода 2021—2027 г. ЕСП разгледа работата на шест одитни органа на държави членки (Германия, Испания и Румъния за ФУМИ, Латвия за ИУГВ, Чехия и Хърватия за ФВС). Тези одитни органи вече имаха ясна представа за основните промени, които се изискват в одитната стратегия, одитите на системите и одитите на операциите в сравнение с програмния период 2014—2020 г. Тъй като обаче нито един от тях не беше финализирал описанието на своята система за управление и контрол по време на посещенията на ЕСП, те все още не бяха в състояние да одобрят одитната си стратегия. ЕСП отбеляза, че като цяло шестте одитни органа са постигнали напредък в подготовката си за ФУМИ, ИУГВ и ФВС за периода 2021—2027 г., въпреки че техните одитни стратегии все още не бяха приети.

Годишни отчети за дейността и други въпроси, свързани с управлението

За финансовата 2022 година ЕСП разгледа Годишния отчет за дейността (ГОД) на ГД „Миграция и вътрешни работи“. В анализа си ЕСП провери дали в своя ГОД тази генерална дирекция е представила информацията относно редовността в съответствие с указанията на Комисията и дали тази информация е в съответствие с данните, които ЕСП получи по време на своите одити. Не бяха открити факти, които да противоречат на констатациите на ЕСП. Одиторите установиха, че оценките на ГД „Миграция и вътрешни работи“ за риска при плащане и при приключване са изчислени в съответствие с вътрешната методология и са отчетени правилно в ГДУИ.

Препоръки на ЕСП

ЕСП препоръчва на Комисията да извършва по-целенасочени предварителни проверки на допустимостта на разходите за действия на ЕС, като постави специален акцент върху потенциалните рискове, като тези, свързани с вида на разходите (например разходи за персонал, оборудване, обществени поръчки) или типа на бенефициентите. При изготвянето на оценката на риска Комисията следва да отчита, че одитните сертификати като оправдателен документ на заявките за плащане на бенефициентите имат своите ограничения.

Желаете ли да научите повече? Подробна информация относно одита на Европейската сметна палата на разходите на ЕС в областта „Миграция и управление на границите, сигурност и отбрана“ може да намерите в глава 8 от [Годишния доклад на ЕСП за 2022 г.](#)

Съседните региони и светът

Общо: 14,5 млрд. евро (Функция 6 от МФР)

Какво одитира Европейската сметна палата

Тази разходна област включва няколко инструмента за финансиране, по-големите от които са Инструментът за съседство, сътрудничество за развитие и международно сътрудничество — Глобална Европа („ИССРМС — Глобална Европа“) и Инструментът за предприсъединителна помощ. В нея се включва и бюджетът за хуманитарна помощ.

Общата цел на ИССРМС — Глобална Европа е утвърждаването и насърчаването на ценностите, принципите и основните интереси на ЕС в световен мащаб, както и подпомагането на многостранното сътрудничество и засиленото партньорство с държавите извън ЕС. Инструментът отразява двете основни промени в начина, по който ЕС финансира външните дейности (външната политика) в сравнение с МФР за периода 2014—2020 г.:

- сътрудничеството с държавите от Африка, Карибския и Тихоокеанския басейн, финансирано преди това от Европейските фондове за развитие, вече се финансира от общия бюджет на ЕС;
- това сътрудничество вече се финансира от същия инструмент като политиката за съседство на ЕС, като се запазват специфичните характеристики на двата вида подкрепа.

Основната цел на Инструмента за предприсъединителна помощ е да подпомага държавите бенефициенти в приемането и осъществяването на необходимите реформи за постигане на съответствие с ценностите на ЕС с оглед на бъдещото им членство, като по този начин допринася за тяхната стабилност, сигурност и просперитет.

През 2022 г. плащанията по функция „Съседните региони и светът“ възлизат на 14,5 млрд. евро (авансови, междинни и окончателни плащания) и са извършени по няколко инструмента и начина на изпълнение. Те включват договори за строителство, за доставки и услуги, безвъзмездна финансова помощ, специални заеми, гаранции по заеми и финансово подпомагане, бюджетна подкрепа и други целеви форми на бюджетна помощ в държави извън ЕС.

Основните генерални дирекции и служби, натоварени с изпълнението на външните дейности на ЕС, са Генерална дирекция „Политика за съседство и преговори за разширяване“ (NEAR), Генерална дирекция „Международни партньорства“ (INTPA), Генерална дирекция „Европейска гражданска защита и европейски операции за хуманитарна помощ“ (ECHO) и Службата за инструментите в областта на външната политика (FPI).

Констатации на ЕСП

Проверката от ЕСП на операциите и системите откри четири области, в които следва да се постигне подобрене. ЕСП не одитира достатъчно операции, за да изчисли процента грешки за тази функция от МФР, но одитните ѝ резултати показват, че това е област, изложена на висок риск. Резултатите от тази проверка ще се използват при изготвянето на цялостната Декларация за достоверност на ЕСП.

От проверените 72 операции 34 (47 %) са засегнати от грешки. ЕСП остойности 25 грешки, които имат финансово отражение върху разходите, отнесени към бюджета на ЕС. Тези грешки включват недопустими разходи, липса на оправдателни документи, нарушения на правилата за обществените поръчки, неизвършени в действителност разходи.

ЕСП установи също 17 случая на неспазване на правните и финансовите изисквания, които нямат финансово отражение за бюджета на ЕС. Те са свързани например с неспазване на задължителни процедури, недостатъчно доказателства, неясно разпределение на разходите и липса на одитна следа.

Пример: Не е извършена задължителната оценка на риска

ЕСП извърши одит на окончателното плащане по проект за доставка и инсталиране на комуникационно оборудване за държавен орган в държавата бенефициент. Договорът за доставка, на обща стойност 255 492 евро, е подписан с местен доставчик. При подписването на договора Комисията е извършила авансово финансиране от 102 197 евро, което представлява 40 % от сумата по договора.

Според практическото ръководство Комисията следва да извършва оценки на риска, за да може плащанията за авансово финансиране в размер от 60 000 до 300 000 евро да се извършват без банкова гаранция само ако рискът е оценен като нисък. В този случай е било необходимо да се извърши оценка на риска, тъй като размерът на авансовото финансиране е 102 197 евро. Комисията обаче е извършила плащането без оценка на риска и без банкова гаранция.

Проверка на елементи на системите за вътрешен контрол

ЕСП посети четири делегации на ЕС в държави извън ЕС (Босна и Херцеговина, Северна Македония, Руанда и Сърбия) и разгледа елементи от техните системи за вътрешен контрол. Одиторите също така разгледаха действията за повишаване на осведомеността на персонала на делегациите по въпроси, свързани с предотвратяването на измами, етиката и почтеността. Бяха установени някои недостатъци във функционирането на проверените елементи на системата за вътрешен контрол. Те се наблюдават при проверките на разходите, обучението за предотвратяване на измами и ИТ системата OPSYS на Комисията.

Годишни отчети за дейността и други въпроси, свързани с управлението

ЕСП провери Годишния отчет за дейността (ГОД) на ГД „Политика за съседство и преговори за разширяване“ за финансовата 2022 година. Одиторите разгледаха по-специално дали в своя ГОД тази генерална дирекция е представила информацията относно редовността в съответствие с указанията на Комисията и дали е приложила последователно методологията за изчисляване на бъдещи корекции и събиране на вземания. За изготвянето на ключови данни за своя ГОД генерална дирекция „Политика за съседство и преговори за разширяване“ използва проучването относно процента остатъчни грешки (RER), извършено от външен изпълнител. В свои предишни

годишни доклади ЕСП е изложила ограниченията на това проучване. ЕСП установи също, че стойността на изчисления от ГД „Политика за съседство и преговори за разширяване“ корективен капацитет за 2022 г. е завишена поради неоткрити грешки, по-специално включването в изчислението на нарежданията за събиране на вземания, свързани с неизразходвани авансови плащания.

Препоръки на ЕСП

Европейската сметна палата отправя следните препоръки:

- Комисията следва да засили контрола с цел да се предотврати неправомерно изменение на предложенията на етапа на сключване на договора при отпускането на безвъзмездна финансова помощ въз основа на покана за представяне на предложения.
- според практическото ръководство, Комисията следва да извършва оценка на риска, за да може плащания за авансово финансиране на стойност между 60 000 и 300 000 евро да се извършват без банкова гаранция само ако рискът е оценен като нисък.
- Комисията следва да въведе подходящ срок, за да може докладите от проверките на разходите, изготвени от външните одитори за договорите за безвъзмездна финансова помощ, да са готови преди обработката на плащанията или уравниването на разходите.
- Комисията следва да засили контрола, за да се изключат нарежданията за събиране на вземания, свързани с неизразходвано авансово финансиране, от изчислението на ГД „Политика за съседство и преговори за разширяване“ за корективния капацитет.

Желаете ли да научите повече? Подробна информация относно одита на Европейската сметна палата на разходите на ЕС в областта „Съседните региони и светът“ може да намерите в глава 9 от [Годишния доклад на ЕСП за 2022 г.](#)

Европейска публична администрация

Общо: 11,6 млрд. евро (Функция 7 от МФР)

Какво одитира Европейската сметна палата

Одитът на ЕСП обхваща административните разходи на институциите и органите на ЕС: Европейския парламент, Съвета на Европейския съюз, Европейската комисия, Съда на Европейския съюз, Европейската сметна палата, Европейската служба за външна дейност, Европейския икономически и социален комитет, Комитета на регионите, Европейския омбудсман и Европейския надзорен орган по защита на данните.

През 2022 г. институциите и органите на ЕС са изразходили общо 11,6 млрд. евро за административни разходи. Тази сума включва разходи, свързани с човешки ресурси и пенсии (около 70 % от общия размер), разходи за сгради, оборудване, консумация на енергия, комуникации и информационни технологии.

Финансовите отчети на ЕСП се проверяват от външен одитор. Всяка година ЕСП публикува неговото одитно становище и одитния му доклад в Официален вестник на Европейския съюз и на своя уебсайт.

Констатации на ЕСП

Одитирана сума	Съществено ли е нивото на грешки?
11,6 млрд. евро	Не — нивото на грешки през 2021 г. и 2022 г. не е съществено

Бяха разгледани 60 операции от всички институции. Както и в предходни години, изчисленото ниво на грешки е под прага на същественост.

ЕСП не установи проблеми по отношение на Съвета на Европейския съюз, Съда на Европейския съюз, Европейския икономически и социален комитет, Европейския комитет на регионите, Европейския омбудсман и Европейския надзорен орган по защита на данните. Външният одитор на ЕСП не докладва за конкретни проблеми въз основа на извършената от него одитна дейност.

През 2022 г. ЕСП разгледа избрани системи за надзор и контрол на Съда на ЕС и не откри значителни проблеми.

Европейски парламент

ЕСП установи три количествено измерими грешки при плащания, извършени от Европейския парламент към европейски политически групи и към една европейска политическа фондация. Вътрешните правила на Европейския парламент, които политическите групи следва да спазват, не съответстват на Финансовия регламент, тъй като ограничават конкуренцията при възлагането на обществени поръчки. Освен това политическите групи не са спазили изцяло тези вътрешни правила, тъй като невинаги са търсили достатъчно оферти. ЕСП откри и други случаи на неспазване на правилата за обществените поръчки.

Европейска комисия

ЕСП не установи количествено измерими грешки в плащанията на Комисията, но пенсионните досиета за две от осемте одитирани пенсионни плащания не съдържат актуална декларация за живот.

Европейска служба за външна дейност

ЕСП установи две количествено измерими грешки при плащания, извършени от ЕСВД. Едната се отнася до липсата на валиден договор за услуги по охрана, получени от делегация на ЕС. Другата е свързана с детски надбавки, получени от служител от други източници, които не са били приспаднати от възнаграждението му.

Препоръки на ЕСП

ЕСП препоръчва на администрацията на Европейския парламент да подобри насоките си относно усвояването на бюджетни кредити от страна на европейските политически групи и да предложи на Бюрото на Парламента действия, чрез които да задължи политическите групи да прилагат ефективно вътрешните правила и да следят за спазването на процедурите за възлагане на обществени поръчки.

Желаете ли да научите повече? Подробна информация относно одита на Европейската сметна палата на разходите на ЕС в областта „Европейска публична администрация“ може да намерите в глава 10 от [Годишния доклад на ЕСП за 2022 г.](#)

Механизъм за възстановяване и устойчивост

Общо: 53,7 млрд. евро

Какво одитира Европейската сметна палата

По Механизма за възстановяване и устойчивост (МВУ) се предоставя подкрепа за реформи и инвестиционни проекти в държавите членки от началото на пандемията от COVID-19 през февруари 2020 г., като това ще продължи до 31 декември 2026 г. Той е финансиран със средства в размер на 723,8 млрд. евро под формата на заеми (385,8 млрд. евро) и невъзстановимо финансово участие под формата на безвъзмездна финансова помощ (338 млрд. евро). Основната му цел е да се смекчат икономическите и социалните последици от пандемията от COVID-19, като същевременно се подпомогнат държавите членки да изградят икономики, които са по-устойчиви и по-добре подготвени за бъдещи предизвикателства, включително чрез ускоряване на техния напредък към екологичния и цифровия преход.

Този инструмент се изпълнява при пряко управление от Комисията, което означава, че тя носи пряка отговорност за изпълнението на съответната програма.

Държавите членки е трябвало да изготвят свои планове за възстановяване и устойчивост (ПВУ) и да създадат подходящи системи за управление и контрол. ПВУ следва да включват съгласуван пакет публични инвестиции и реформи, групирани по компоненти, и да определят подходящи ключови етапи и/или крайни цели.

Плащанията по МВУ са обвързани с изпълнение в задоволителна степен на ключовите етапи и цели от държавите членки. Етапите или целите, които са били изпълнени задоволително, следва да не се отменят, като същевременно трябва да се прилага принципът на избягване на двойно финансиране. Също така следва да се спазват съответните условия за допустимост.

Преди извършване на плащането Комисията оценява дали ключовите етапи и целите, свързани с искането за плащане, са изпълнени по задоволителен начин. Ако Комисията заключи, че даден ключов етап или цел не са изпълнени задоволително, плащането на целия или на част от финансовия принос следва да бъде спряно за максимален период от шест месеца.

След извършване на плащането Комисията провежда последващи одити на ключовите етапи и целите. Тя също така предприема одити на свързаните с тях системи, както и одити, насочени към защитата на финансовите интереси на ЕС.

Държавите членки могат да поискат авансово финансиране, което впоследствие се уравнява пропорционално чрез последващите плащания. Към края на 2022 г. ПВУ на всички 27 държави членки са били одобрени от Съвета, а 21 държави членки са получили авансово финансиране. Държавите членки са подали 27 искания за плащане до Комисията, а Комисията е извършила 14 плащания (едно през 2021 г. и тринадесет през 2022 г.). Тези 13 плащания на безвъзмездна финансова помощ и уравняването на авансовото финансиране от Комисията за 11 държави членки през 2022 г. са свързани с изпълнението на 274 ключови етапа и 37 цели.

Размерът на одитната популация на ЕСП за 2022 г. е 53,7 млрд. евро и включва всички 13 плащания на безвъзмездна финансова помощ, възлизащи общо на 46,9 млрд. евро, и уравняване на съответното авансово финансиране от 6,8 млрд. евро. Одитът на ЕСП обаче не разглежда компонента на МВУ за заеми. Одиторите провериха задоволително ли е било изпълнението на 244 ключови етапа и на всички 37 цели, както и предварителните оценки на Комисията. 20 от целите бяха проверени на място в пет държави членки.

Констатации на ЕСП

Одитирана сума	Съществено ли е нивото на грешки?
53,7 млрд. евро	2022 г.: общото отражение на констатираните грешки е съществено, но те не са широко разпространени.

Получените от ЕСП одитни доказателства показват, че:

- а) 15 от общо 281 ключови етапа и цели са засегнати от слабости, отнасящи се до редовността. Предвид естеството на модела на разходване на средства по МВУ и факта, че методологията на Комисията за спиране на плащанията зависи от редица оценки, които евентуално могат да доведат до различни интерпретации, ЕСП не изчислява процент грешки, подобен на този за други разходни области на ЕС. Отчитайки тези ограничения, ЕСП изчислява, че минималното финансово отражение на тези констатации е близо до определения от нея праг на същественост. Тези констатации са свързани с: незадоволително изпълнение на ключовите етапи и целите, финансиране на периодични национални бюджетни разходи, мерки, чието изпълнение започва преди началото на периода на допустимост, дублиране на финансирането и отмяна на мерки;
- б) има случаи на недостатъчно добре разработени мерки и свързани с тях ключови етапи и цели. Когато ключовите етапи и целите не са ясно определени, е трудно да се оцени тяхното изпълнение и първоначалната цел може да не бъде изпълнена;
- в) съществуват слабости по отношение на надеждността на информацията, която държавите членки са включили в своите декларации за управлението;
- г) в обхвата на предварителните оценки и последващите одити на Комисията не са включени систематично условия за плащане от съществено значение, като например спазване на периода на допустимост, незаемстване на периодични национални бюджетни разходи. процедурите за последващ одит не предвиждат извършването на проверки, чрез които да се установи дали одитираните цели, които преди това са били оценени като изпълнени, не са отменени след плащането;
- д) въвеждането на ключови етапи, свързани с контрола, означава, че съответните системи на държавите членки не са били напълно функционални към момента, в който плановете са започнали да се изпълняват, което поражда риск за редовността на разходите по МВУ и за защитата на финансовите интереси на ЕС. ЕСП установи също така, че ключовите етапи, свързани с контрола, се различават значително по отношение на своята детайлност и изисквания, без да е налице валидна обосновка за това;
- е) продължават да са налице слабости в системите на държавите членки за докладване и контрол. Освен това ЕСП констатира слабост от хоризонтален характер, свързана с ограничените налични данни за действителните собственици на чуждестранни дружества. Това се дължи на факта, че няма централизирана база данни на ЕС, която да предоставя пълни данни за всички действителни собственици на дружества, регистрирани в ЕС.

Одиторите разгледаха и докладваните от ГД „Икономически и финансови въпроси“ (ECFIN) данни относно редовността на разходите по МВУ за 2022 г. в нейния Годишен отчет за дейността (ГОД), както и начина, по който тази информация е представена в Годишния доклад за управлението и изпълнението (ГДУИ). Констатациите и заключенията на ЕСП не съответстват на декларацията на разпоредителя с бюджетни кредити на ГД „Икономически и финансови въпроси“.

Пример за ключов етап, който не е изпълнен в задоволителна степен

Ключов етап 42 за Гърция „Зарядни точки за електрически превозни средства — влизане в сила на правната рамка“

Описание на ключовия етап за Гърция в Решението за изпълнение на Съвета:

Влизане в сила на всички министерски решения, предвидени в закон 4710/2020 и подписани от министъра на околната среда и енергетиката, министъра на инфраструктурата и транспорта, министъра на вътрешните работи и министъра на финансите, за организация на пазара на електрически превозни средства, с фокус върху пазара на услуги по зареждане на електрически превозни средства, и за предоставяне на данъчни стимули за закупуване на такива превозни средства и изграждане на инфраструктура за зареждането им.

В първичното законодателство се предвижда да влязат в сила 12 министерски решения, необходими за организация на пазара на електрически превозни средства. ЕСП констатира, че ключовият етап не е изпълнен задоволително, тъй като три министерски решения (относно санкции за участници на пазара, изисквания за зарядните точки за електрически превозни средства в населени места с традиционен характер и обучение на техници в областта на електрическите превозни средства) не са били в сила към момента на извършване на плащането.

Препоръки на ЕСП

Европейската сметна палата отправя следните препоръки:

- Комисията следва да подобри предварителните оценки и последващите одити:
 - при своите предварителни оценки и последващи одити Комисията следва да обхване спазването на периода на допустимост и на принципа за незаместване на периодични национални бюджетни разходи;
 - Комисията следва да преразгледа своите процедури за последващ одит с оглед на включването в тях на проверки, чрез които да се установява дали одитираните цели, които преди това са били оценени като изпълнени, не са отменени;
- въз основа на опита, придобит при изпълнението на Механизма за възстановяване и устойчивост, Комисията следва да провери дали в преразгледаните планове (ПВУ) ясно се определят всички ключови етапи и цели, както и дали всички съществени елементи на дадена мярка са обхванати от ключови етапи и цели.

Желаете ли да научите повече? Подробна информация за нашия одит на Механизма за възстановяване и устойчивост може да намерите в глава 11 на [Годишния доклад на ЕСП за 2022 г.](#)

Европейски фондове за развитие

Общо: 2,4 млрд. евро

Какво одитира Европейската сметна палата

Създадените през 1959 г. Европейски фондове за развитие (ЕФР) са основният инструмент извън общия бюджет на ЕС, чрез който Съюзът предоставя помощ за сътрудничество за развитие за държавите и регионите от Африка (на юг от Сахара), Карибите и Тихоокеанския басейн (АКТБ), както и за отвъдморските страни и територии (ОСТ) до края на 2020 г. Единадесетият ЕФР обхваща МФР за периода 2014—2020 г. *Споразумението за партньорство*, подписано в Котону на 23 юни 2000 г. за период от 20 години, определя рамката за отношенията на ЕС с държавите от АКТБ и ОСТ. Действието на неговите разпоредби е удължено засега до 30 юни 2023 г. Основната цел на ЕФР е намаляването и, в дългосрочен план, премахването на бедността, в съответствие с основната цел на сътрудничеството за развитие, посочена в член 208 от ДФЕС. За МФР за периода 2021—2027 г. помощта за сътрудничество за развитие с държавите и регионите от АКТБ е включено в Инструмента за съседство, сътрудничество за развитие и международно сътрудничество (ИССРМС — Глобална Европа), а сътрудничеството за развитие с ОСТ — в [Решението за отвъдморско асоцииране, включително Гренландия](#). 9-ият, 10-ият и 11-ият ЕФР обаче не са интегрирани в общия бюджет на ЕС и продължават да се изпълняват и отчитат отделно до приключването им.

ЕФР се управляват почти изцяло от Комисията (Генерална дирекция „Международни партньорства“ (INTRA). Малка част (5 %) от плащанията по ЕФР за 2022 г. се управлява от Генерална дирекция „Хуманитарна помощ и гражданска защита“ (ECHO).

За 2022 г. общата стойност на разходите, одитирани от ЕСП в тази област, възлиза на 3,0 млрд. евро. Тези разходи са свързани с 9-ия, 10-ия и 11-ия ЕФР и са отпуснати на 78 държави по различни начини, като например договори за строителна дейност, доставки и услуги, безвъзмездна финансова помощ, бюджетна подкрепа, програмни разчети, споразумения за финансов принос и за делегиране.

Констатации на ЕСП

Европейската сметна палата констатира, че отчетите не са засегнати от съществени неточности.

Приходните операции не са засегнати от съществено ниво на грешки.

ЕСП изразява отрицателно становище относно разходите за финансовата 2022 г.

Одитирана сума	Съществено ли е нивото на грешки?	Изчислен вероятен процент грешки
3,0 млрд. евро	Да	7,1 % (2021 г. — 4,6 %)

За да извърши одит на редовността на операцияте, ЕСП провери извадка от 140 операции (всички плащания са извършени през ГД „Международни партньорства“), представителна за всички видове разходи в рамките на ЕФР. Извадката включва 27 операции, свързани с Извънредния доверителен фонд за Африка, 98 операции, разрешени от 20 делегации на ЕС, и 15 операции, одобрени от централните служби на Комисията. В случаите, в които ЕСП откри грешки в операцияте, беше извършен анализ на причините за тях, за да се установят потенциалните слабости.

От проверените 140 операции в 57 (40,7 %) се съдържат грешки. Въз основа на остойностените 48 грешки ЕСП изчисли процента грешки на 7,1 %. Трите най-често срещани вида грешки са: неизвършени в действителност разходи (51 %), недопустими разходи (24 %) и сериозно нарушение на правилата за обществени поръчки (16 %).

Както и в предходни години, Комисията и нейните партньори в изпълнението са допуснали повече грешки при операцияте, свързани с програмни разчети и безвъзмездна финансова помощ, и при споразуменията за финансов принос и споразуменията за делегиране, сключени с държави бенефициенти, международни организации и агенции на държавите членки, отколкото при други форми на подпомагане (като например договори за строителни дейности, доставки и услуги). От 99-те одитирани операции от този вид 46 съдържат количествено измерими грешки, които представляват 86 % от изчисления процент грешки.

Пример за неизвършени в действителност разходи: пропуски в системите за контрол на делегациите на ЕС за уравниване на авансово финансиране

В една делегация на ЕС, посетена тази година, ЕСП установи, че шест от деветте одитирани операции са засегнати от един и същ вид грешки. Комисията е уравнила операциите по авансово финансиране въз основа на декларираните от бенефициента общи разходи в размер на 11 млн. евро. Проверките на ЕСП установиха, че действителните разходи за разглежданите проекти са 3,8 млн. евро. Разликата от 7,2 млн. евро представлява кредити за поемане на задължения, които все още не са били изразходвани. Поради това ЕСП счита, че тези разходи не са извършени и следователно не са допустими.

Фактът, че ЕСП откри тази грешка в две трети от одитираните операции, показва слабост във функционирането на системите за вътрешен контрол на делегацията по отношение на уравниването на авансовото финансиране.

Както и в предходни години, ЕСП се сблъска със закъснения при получаването на изискваната документация от някои международни организации, което доведе до закъснения при изпълнението на одитната дейност. Тези организации предоставиха само ограничен достъп до документи (например във формат само за четене), което възпрепятства планирането, изпълнението и контрола на качеството на одита на ЕСП. Тези трудности продължават да съществуват въпреки опитите на Комисията да ги разреши чрез постоянна комуникация със съответните международни организации.

Проучване относно процента остатъчни грешки по поръчка на Генерална дирекция „Международни партньорства“ (ИНТРА)

През 2022 г. ГД „Международни партньорства“ е възложила на външен изпълнител изготвянето на единадесетото проучване относно процента остатъчни грешки. Целта на проучването е да се изчисли процентът на грешките, които са останали неразкрити от всички управленски проверки на ГД „Международни партньорства“, извършени с цел предотвратяване, откриване и коригиране на такива грешки в цялата ѝ сфера на отговорност, с оглед формиране на заключение относно ефективността на тези проверки.

За проучването относно процента остатъчни грешки за 2022 г. ГД „Международни партньорства“ е използвала извадка от 480 операции, както и в предходните години (някои от включените в извадката операции са имали стойност, по-висока от *интервала на извадката*; поради това окончателният размер на извадката е 407). За седма поредна година проучването е изчислило, че общият процент остатъчни грешки е 1,15 % — под *прага на същественост* от 2 %, определен от Комисията.

Проучването относно процента остатъчни грешки не представлява *ангажимент за изразяване на увереност* или одит. То се базира на методология и наръчник за изчисляване на процент остатъчни грешки, предоставени от ГД „Международни партньорства“. В предишните годишни доклади на ЕСП относно ЕФР вече са описани ограниченията на тези проучвания, които може да са довели до занижаване на процента остатъчни грешки.

ЕСП провери метода на изчисление, използван при проучването относно процента остатъчни грешки за 2022 г., и установи, че методологията за екстраполиране на елементи с висока стойност не е достатъчно ясна. В резултат на това външният изпълнител не е екстраполирал правилно тези елементи от извадката (т.е. елементите със стойност, по-висока от интервала на извадката). ЕСП счита, че процентът остатъчни грешки е занижен. Според нашите изчисления процентът остатъчни грешки е в размер на 1,35 %.

Преглед на Годишния отчет за дейността за 2022 г.

Декларацията за достоверност на генералния директор в Годишния отчет за дейността (ГОД) за 2022 г. не включва резерви. ЕСП счита, че липсата на резерви в Годишния отчет за дейността на ГД „Международни партньорства“ за 2022 г. е необоснована и се дължи отчасти на ограниченията на проучването относно процента остатъчни грешки.

Поради неправилната екстраполация на елементи с висока стойност процентът грешки за разходите, свързани с непряко управление съвместно с трети организации, надвишава *прага на същественост* от 2 %. Поради това Комисията е трябвало да изрази резерва за тази категория разходи, която представлява 42,7 % от относимите разходи на ГД „Международни партньорства“.

Препоръки на ЕСП

Европейската сметна палата отправя следните препоръки:

- Комисията следва да извърши проверка дали всички счетоводни салда за приключените ЕФР са уравниени и дали информацията в годишните отчети се актуализира своевременно;
- Комисията следва да извърши проверка дали авансовото финансиране и фактурите се уравниават своевременно;
- Комисията следва да предприеме подходящи мерки за подобряване на системите за контрол в делегациите на ЕС, така че сумите, които все още не са изразходвани, но са заявени като разходи, да бъдат идентифицирани преди извършването на плащанията или уравниването на разходите;
- Комисията следва да напомни на бенефициентите по проекти на ЕС, че трябва да спазват договорните условия, свързани с допустимостта на ДДС, и да извършват необходимите проверки, за да гарантират, че подлежащият на приспадане ДДС не се начислява по проектите;
- Комисията следва да взема предвид цялата налична техническа и финансова информация, за да предотврати или открие и коригира грешки, преди да одобри разходите; и
- Комисията следва да подобри методологията, използвана за проучването относно процента остатъчни грешки, така че елементите с висока стойност да се екстраполират правилно, и да провери дали външният изпълнител прилага правилно тази методология.

*Желаете ли да научите повече? Подробна информация относно одита на ЕФР от страна на Европейската сметна палата може да намерите в **Годишния доклад на ЕСП за 2022 г.** относно дейностите, финансирани от Деветия, Десетия и Единадесетия Европейски фонд за развитие.*

Обща информация

Европейската сметна палата и нейната дейност

Европейската сметна палата е независимият външен одитор на Европейския съюз. Нейното седалище се намира в Люксембург. ЕСП има около 900 служители от всички националности в ЕС. Нейната мисия е да допринесе за подобряване на финансовото и административното управление на ЕС и да насърчава усилията за повишаване на отговорността и прозрачността, както и да действа като независим пазител на финансовите интереси на гражданите на Съюза. Одитните ѝ доклади и становища са основен елемент от веригата на управленската отговорност на ЕС. Те се използват за търсене на отговорност от органите, натоварени с изпълнението на политиките и програмите на ЕС: Комисията, други институции и органи на ЕС, както и администрации в държавите членки. ЕСП предупреждава за наличие на рискове, предоставя увереност, отчита добрите практики и лошите резултати и предлага насоки за създателите на политики и законодателите относно начините за подобряване на управлението на политиките и програмите на ЕС. Посредством работата си тя предоставя възможност на гражданите на ЕС да се информират относно начина, по който се изразходват парите им.

Тони МЪРФИ
Ирландия

Ладислав БАЛКО
Словакия

Пиетро РУСО
Италия

Баудилио ТОМЕ МУГУРУСА
Испания

Илиана ИВАНОВА
България

Николаос МИЛИОНИС
Гърция

Клаус-Хайнер ЛЕНЕ
Германия

Бетина ЯКОБСЕН
Дания

Ян ГРЕГОР
Чехия

Михаилс КОЗЛОВС
Латвия

Илдико ГАЛ-ПЕЛЦ
Унгария

Ева ЛИНДСТРЪОМ
Швеция

Хану ТАКУЛА
Финландия

Анеми ТУРТЕЛБООМ
Белгия

Виорел ЩЕФАН
Румъния

Ивана МАЛЕТИЧ
Хърватия

Франсоа-Роже КАЗАЛА
Франция

Жоел ЕЛВИНГЕР
Люксембург

Хелга БЕРГЕР
Австрия

Марек ОПИОЛА
Полша

Йорг Кристијан ПЕТРОВИЧ
Словения

Стеф БЛОК
Нидерландия

Джордж Мариус ХАЙЗЛЕР
Малта

Лефтерис ХРИСТОФОРУ
Кипър

Лайма Люция АНДРИКЕНЕ
Литва

Кейт ПЕНТУС-РОЗИМАНУС
Естония

Бележка: Към юли 2023 г.

Публикации на ЕСП

ЕСП изготвя:

- годишни доклади, съдържащи основно резултатите от извършените финансови одити и одити на съответствието във връзка с бюджета на ЕС и Европейските фондове за развитие, но също и относно бюджетното управление и въпроси, свързани с изпълнението;
- специални доклади, представящи резултатите от избрани одити по отношение на конкретни разходни области или области на политика, или по въпроси, свързани с бюджета и управлението;
- специфични годишни доклади относно работата на агенциите на ЕС, децентрализираните органи и съвместните предприятия;
- становища относно ново или актуализирано законодателство със значително отражение върху финансовото управление, изготвени по искане на друга институция или по наша собствена инициатива;
- аналитични прегледи, които предоставят описание или информация за политики, системи, инструменти или по-конкретни теми.

Накратко за одитния подход на Европейската сметна палата при изготвянето на Декларацията за достоверност

Становищата, съдържащи се в нашата Декларация за достоверност, се основават на обективни доказателства, получени при извършването на одитни тестове в съответствие с международните одитни стандарти.

Както ЕСП заявява в стратегията си за периода 2021—2025 г., по отношение на МФР за 2021—2027 г. тя ще продължи да развива своя одитен подход и да използва наличните данни и информация, за да може да продължи да предоставя увереност въз основа на правомощията ни съгласно Договора и в пълно съответствие с международните одитни стандарти за одит в публичния сектор.

Надеждност на отчетите

Осигуряват ли годишните отчети на ЕС изчерпателна и точна информация?

Всяка година генералните дирекции на Комисията изготвят стотици хиляди счетоводни записи, като информацията за тях се получава от различни източници (включително от държавите членки). Европейската сметна палата проверява дали счетоводните процеси функционират правилно и дали получените от тях счетоводни данни са изчерпателни, правилно регистрирани и подходящо представени във финансовите отчети на ЕС. По отношение на одита във връзка с надеждността на отчетите прилагаме подхода на атестация от 1994 г. насам, когато представихме нашето първо становище.

- Правим оценка на счетоводната система, за да се уверим, че тя предоставя добра основа за изготвяне на надеждни данни.
- Проверяваме ключови счетоводни процедури, за да установим дали те функционират правилно.
- Извършваме аналитични проверки на счетоводните данни, за да установим дали те са представени последователно и изглеждат основателни.
- Директно проверяваме извадка от счетоводни записи, за да се уверим, че свързаните с тях операции съществуват и са правилно регистрирани.
- Извършваме проверка на финансовите отчети, за да установим дали те отразяват достоверно финансовото състояние.

Редовност на операциите

В съответствие с правилата ли са приходните и разходните операции на ЕС, свързани с отчетите?

Бюджетът на ЕС се състои от милиони плащания към бенефициенти в рамките на ЕС и извън него. По-голямата част от тези разходи се управляват от държавите членки. За да получи необходимите доказателства, ЕСП прави оценка на системите, чрез които се управляват и проверяват приходите и плащанията на разходи (т.е. окончателни плащания и уравниване на авансови плащания), и проверява извадка от операции.

Когато са спазени условията на съответните международни одитни стандарти, преглеждаме и повторно извършваме проверки и контроли, проведени от органите, отговарящи за изпълнението на бюджета на ЕС. По този начин вземаме предвид всички корективни мерки, наложени въз основа на тези проверки.

- Проверяваме системите за приходите и разходите, за да определим тяхната ефективност при осигуряването на редовността на операциите.
- Формираме статистически извадки от операции, за да предоставим на одиторите ни база за подробно тестване. Проверяваме подробно извадките с операции, в т.ч. на място при крайните получатели (напр. земеделски производители, изследователски институти или дружества, изпълняващи обществени поръчки за строителство или услуги), за да получим

доказателства, че всяко отчетено събитие съществува действително, че е отразено правилно и че съответства на правилата, по които се извършват плащанията.

- Анализираме грешките и ги класифицираме като количествено измерими или неизмерими. Операциите са засегнати от количествено измерима грешка, ако в съответствие с правилата плащането не е трябвало да бъде разрешено. Екстраполираме количествено измеримите грешки, за да изчислим процента грешки за всяка област, за която извършваме специфична оценка. След това сравняваме изчисления процент грешки с прага на същественост от 2 % и определяме дали грешките са широко разпространени.
- Нашите становища вземат предвид тези оценки и друга значима информация, като например годишните отчети за дейността и докладите от други външни одитори.
- Обсъждаме всички наши констатации с националните органи в държавите членки и с Комисията, за да потвърдим точността на фактите.

Какви са одитният подход и методологията на ЕСП по отношение на Декларацията за достоверност относно редовността на разходите по МВУ?

- ЕСП изготвя отделно становище относно редовността на разходите по МВУ като част от своята Декларация за достоверност относно бюджета на ЕС. Това се дължи на факта, че ЕСП счита МВУ за временен инструмент с различен модел на изпълнение. С това становище ЕСП се стреми да предостави достатъчна увереност относно плащанията и въз основа на него да включи подробна информация в Декларацията за достоверност (*фигура 17*).
- ЕСП извлича увереност главно въз основа на проверките по същество и оценката на системите за управление и контрол. Нейната увереност се допълва от ГОД, ГДУИ и докладите на Службата за вътрешен одит.
- При своята одитна дейност ЕСП спазва международните стандарти за одит и има за цел осигуряването на достатъчни и подходящи одитни доказателства в подкрепа на своите одитни становища.

Фигура 17 — Одитно становище относно МВУ

Източник: ЕСП.

Всички наши документи се публикуват на уебсайта ни: www.eca.europa.eu.
Повече информация относно одитния процес, както и за Декларацията за
достоверност, можете да откриете в приложение 1.1 към *Годишния доклад на
ЕСП за 2022 г.*

АВТОРСКИ ПРАВА

© Европейски съюз, 2023 г.

Политиката на ЕСП относно повторната употреба е определена в [Решение № 6-2019 на Европейската сметна палата](#) относно политиката за свободно достъпни данни и повторната употреба на документи.

Освен ако не е посочено друго (напр. в отделни известия за авторските права), създаденото от ЕСП съдържание, притежавано от ЕС, е лицензирано по [Creative Commons Attribution 4.0 International \(CC BY 4.0\)](#). Това означава, че като правило повторната употреба е позволена, при условие че са посочени първоначалните източници и всички извършени промени. Лицето, което използва информацията на ЕСП повторно, следва да не изменя първоначалния смисъл или послание на документите. ЕСП не носи отговорност за последствия, възникнали в резултат на повторната употреба.

Необходимо е да се получи допълнително разрешение в случаите, когато дадено съдържание изобразява разпознаваеми частни лица, например на снимки на персонала на ЕСП, или когато е включено съдържание на трети страни.

В случаите, когато е получено такова разрешение, то отменя и заменя горепосоченото общо разрешение и ясно посочва всички ограничения при използването.

За следните снимки повторното използване е разрешено, при условие че се посочи притежателят на авторските права, източникът и, където е упоменато, имената на фотографите:

Стр. 4 и 69: © Европейски съюз 2023 г., източник: Европейска сметна палата.

За използването или възпроизвеждането на съдържание, което не е собственост на ЕС, може да е необходимо да се потърси разрешение директно от носителите на авторските права:

Стр. 10: фигура 2 е създадена с графични елементи от [Flaticon.com](#). © Freepik Company S.L. Всички права запазени.

Стр. 28: таблица 1 е създадена с графични елементи от [Flaticon.com](#). © Freepik Company S.L. Всички права запазени.

Стр. 32: © [Getty Images](#), 2017 г. / Miorag Gajic.

Стр. 39: © [stock.adobe.com](#) / Bits and Splits.

Стр. 43: Изображение, притежавано и модифицирано от [AGEA](#) — © [CGR SpA](#) (Compagnia Generale Ripresearee), всички права запазени.

Стр. 45: © [stock.adobe.com](#) / BillionPhotos.com.

Стр. 47: © [depositphotos.com](#).

Стр. 51: © [stock.adobe.com](#) / bluedesign.

Стр. 53: © [stock.adobe.com](#) / RioPatuca Images.

Стр. 56: © [stock.adobe.com](#) / Andrii Yalanskyi.

Стр. 68: фигура 17 е създадена с графични елементи от [Flaticon.com](#). © Freepik Company S.L. Всички права запазени, също така за изображението, изменено от ЕСП, © [stock.adobe.com](#) / Ramziia.

Софтуер или документи, обхванати от правата на индустриална собственост, като патенти, търговски марки, регистрирани дизайни, лого и наименования, са изключени от политиката на ЕСП за повторно използване.

Уебсайтовете на всички институции на Европейския съюз, включени в домейна europa.eu, съдържат препратки към сайтове на трети страни. Тъй като ЕСП не контролира съдържанието им, моля, запознайте се с тяхната политика за поверителност на данните и с политиката за авторските права.

Използване на логото на ЕСП

Логото на ЕСП не може да бъде използвано без предварително разрешение.

Представяне на документа „Кратък преглед на одита на ЕС за 2022 година“

В „Кратък преглед на одита на ЕС за 2022 година“ са представени обобщено годишните доклади на Европейската сметна палата (ЕСП) за 2022 г. относно общия бюджет на ЕС и Европейския фонд за развитие, в които се съдържа Декларацията за достоверност на ЕСП във връзка с надеждността на отчетите и законосъобразността и редовността на свързаните с тях операции. Одитната дейност на ЕСП обхваща и Механизма за възстановяване и устойчивост, като законосъобразността и редовността на разходите по този инструмент бяха разгледани в отделно становище. В настоящия документ са представени също така нашите ключови констатации относно приходите и основните разходни области на бюджета на ЕС и на Европейския фонд за развитие, както и констатации във връзка с бюджетното и финансовото управление.

Пълният текст на докладите е публикуван на eca.europa.eu.

Европейската сметна палата е независимият външен одитор на ЕС. Тя предупреждава за наличие на рискове, предоставя одиторска увереност за състоянието, отчита добрите практики и недостатъците и предлага насоки за създателите на политики и законодателите в ЕС относно начините за подобряване на управлението на политиките и програмите на ЕС. Чрез нашата работа гражданите на ЕС могат да разберат по какъв начин се изразходват техните публични средства.

ЕВРОПЕЙСКА
СМЕТНА
ПАЛАТА

Служба за публикации
на Европейския съюз